

Valstybės vadovų sekimo skandalas: vieni teisinasi, kiti — prašo paaiškinimų

Seimo pirmininkas prašo pasidomėti „keistuolių“ veikla

Vilnius, gegužės 27 d. (BNS-Elta) — Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis ketletą kartų yra paprašęs Vadovybės apsaugos departamento (VAD) pareigūnų pasidomėti asmenimis, grasinusiems jam arba visai Lietuvos vadovybei apskritai.

Trečiadienį spaudos konferencijoje jis prisiminė ne mažiau keturių atvejų, kai jis prašė VAD domėtis įvairiais asmenimis.

„Keturi asmenys ir žinau, o vienas toks keistuolis kažkur Prienuose ar Birstone buvo, kuris labai aršiai ir grasinamai rašė laiškus, bet galbūt aš ne per savo apsaugos pareigūnus paprasčiau patikrinti, kas ten per tipas“, sakė Seimo pirmininkas.

Paklaustas, ar visi šie grasinimai buvo nukreipti prieš jį, V. Landsbergis sakė, kad vienu atveju buvo kalbama apskritai apie visus aukštus pareigūnus. „Čia yra žodiniai pokalbiai ir paskui taip pat gavau žinią, kad buvo perspėtos ir kitos asmeninės saugos tarnybos dėl to veikėjo“, sakė Seimo pirmininkas.

V. Landsbergis nemanė, kad „kokiais nors psichais“ reikia itin atidžiai domėtis. „Kiekvienoje visuomenėje jų yra, ir kiekvienoje visuomenėje valstybės aukšti asmenys yra matomi, ir į juos gali būti sukoncentruota neapykanta ir ambicijos. Kartais ta neapykanta yra specialiai kurtama, kad kuo daugiau žmonių nekęstų kokio nors aukšto pareigūno“, mano parlamento vadovas.

Partijų vadovai derina veiksmus dėl tyrimo

Trijų įtakingų Lietuvos partijų vadovai mano, kad Seimas privalėtų sudaryti specialią tyrimo komisiją, kuri patikrintų spaudos pranešimus apie galimą aukščiausių valstybės pareigūnų sekimą.

Centro sąjungos pirmininkas Romualdas Ozolas, LDDP vadovas Česlovas Juršėnas bei socialdemokratų pirmininkas Aloyzas Sakalas trečiadienį aptarė padėti Lietuvoje ir galimus Seimo veiksmus.

Jų pranešime žiniasklaidai teigiama, kad jie susirinko po to, kai Seimo valdyba balsų dauguma nusprendė nesiųsti įtraukti ir neeilinio posėdžio darbotvarkę klausimo dėl spaudos pranešimų apie galimą sekimą tyrimo komisijos sudarymo.

Artūras Paulauskas prašo paaiškinti, kodėl buvo sekamas

Socialliberalų vadovas Artūras Paulauskas kreipėsi į vidaus reikalų ministrą, prašydamas pranešti, kodėl VAD specialius skyrius jį sekė.

Pareikšime A. Paulauskas kaltina departamento Operatyvinės tarnybos 3-įjį skyrių informacijos apie jį ir jo šeimos narių privatų gyvenimą bei veiklą rinkimu, taip pat informacijos apie jį kaip kandidatą į prezidento postą rinkimu politiniams tikslais.

A. Paulauskas remiasi dienraščiu „Lietuvos rytas“ ir

„Respublika“ straipsniais. Žiniasklaidos duomenimis, specialius skyrius sekė aukštus valstybės pareigūnus, o prezidento rinkimų kampanijos metu — ir kandidatus į prezidentus.

Menamo sekimo skandalas pakenkė Lietuvos įvaizdžiui

„Itarimai dėl sekimo yra valstybės problema, tačiau priežastys, kurios ją iškelė į paviršių, — konfrontacija valdančiojoje partijoje dėl lyderystės“, teigė Lietuvos liberalų sąjungos (LLS) pirmininkas Eugenijus Gentvilas.

LLS vadovo manymu, šio skandalo rezultatas — Seimo pirmininko sukompromitavimas, nes yra sunku įrodyti, ar jis dalyvavo, ar ne skandalin goje veikloje.

„Premjeras dabar iškėlęs galvą lyg pasielgęs visiškai teisėtai, o Seimo pirmininkas pamurkdytas. Tai atspindys to, kas vyksta konservatorių partijoje pastaruosius mėnesius“, mano E. Gentvilas.

Liberalų sąjungos valdybos pirmininkas Alvydas Medailinskas teigia, kad menamo sekimo skandalas rodo, jog dabartinė valdžia visą dėmesį skiria vidiniams partiniams reikalams, o ne valstybės valdymui.

LDDP tarybos prezidiumas ipareigojo partijos frakciją Seime pradėti nepasitikėjimo procesą Seimo pirmininku Vytautu Landsbergiu, jei pasitvirtintų žiniasklaidos informacija „apie neteisėtą piliečių sekimą ir konservatorių partijos oponentų persekiojimą“.

Skandalingus spaudos pranešimus tiria Generalinė prokuratura.

Siūloma panaikinti VAD pavaldumą Seimo pirmininkui

Vilnius, gegužės 27 d. (Elta) — Prezidentas Valdas Adamkus pateikė Seimui svarstyti įstatymo „Dėl Respublikos Prezidento, Seimo pirmininko, Ministro pirmininko ir oficialių svečių apsaugos departamento nuostatų patvirtinimo“ 33-įjo straipsnio atšaukimo projektą.

Valstybės vadovas siūlo ypatingos skubos tvarka panaikinti įstatymo nuostatą, pagal kurią Vadovybės apsaugos departamento (VAD) prie Vidaus reikalų ministerijos pareigūnai turi besąlygiškai vykdyti Seimo pirmininko nurodymus.

Dar Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo priimtą įstatymo 33-įjame straipsnyje nurodyta, kad „Vadovybės apsaugos departamento pareigūnas turi besąlygiškai vykdyti Seimo pirmininko nurodymus“.

Prezidento atstovė spaudai Violeta Gaizauskaitė Eltai sakė, kad V. Adamkus savo teikimu siekia panaikinti minėto įstatymo 12-ojo ir 33-įjo straipsnių prieštaravimus. Įstatymo 12 straipsnyje nurodoma, kad VAD prie Vidaus reikalų ministerijos yra pavaldus vidaus reikalų ministrui. Tuo tarpu 33-uoju straipsniu faktiškai nustatomas to paties VRM padalinio pavaldumas dar ir Seimo pirmininkui.

Nuotr.: Pernai mokyklų rinkimuose išrinkti prezidentai prezidentūroje surengtoje „Veiksmo dienoje“ klausinėjo prezidentą Valdą Adamkų (kaireje) keičiausių dalykų.

Prezidentūroje „šeimininkavo“ moksleiviai

Vilnius, gegužės 27 d. (Elta) — Prezidentas Valdas Adamkus trečiadienį rytą pasveikino prezidentūroje susirinkusius moksleivius iš visos Lietuvos.

Čia visą trečiadienį vyko vadinamoji „Veiksmo diena“, kurios metu daugiau kaip 150 moksleivių susipažino su prezidentūra, jos funkcijomis, diskutavo su prezidentūros pareigūnais, darbo grupės rengė pasiūlymus vaikų teisių, mokyklų savivaldos, jų santykių su vietos valdžia ir Bažnyčia, moksleivių užimtumo ir kitais klausimais.

„Mano susidomėjimas politiniu gyvenimu taip pat prasidėjo ne kur kitur, o mokykloje. Todėl itin smagu matyti tiek daug jaunų žmonių prezidentūroje. Tai jūsų susidomėjimo ir neabejingumo įrodymas“, sakė prezidentas susirinkusiems jaunuimui.

„Veiksmo dienoje“ dalyvaujantys moksleiviai turėjo gali-

mybę paklausinėti V. Adamkaus. „Ar sutiktumėte nors vienai dienai pasikeisti pareigomis su mokyklos prezidentu“, klausė moksleiviai. Prezidentas atsakė teigiamai. 42 renginyje dalyvavę moksleiviai yra laimėję praėjusių metų pabaigoje surengtus mokyklų prezidentų rinkimus.

Konservatoriai — „prieš“ naujojo saugumo vado kandidatūrą

Vilnius, gegužės 27 d. (BNS) — Valdanciosios Seimo konservatorių frakcijos dauguma nepritaria prezidento siūlomai konservatorių Mečio Laurinkaus kandidatūrai į naujuosius Valstybės saugumo departamento (VSD) vadovus.

Frakcija savo posėdyje pirmadienį surengė „bandomąjį“ balsavimą, kurio rezultatai M.

Vaikų teises gins kontrolieriai

Vilnius, gegužės 27 d. (Elta) — Lietuvoje vaiko teises saugos ir gins vaiko teisių kontrolierius. Kontrolieriaus veiklą apibrėš specialūs įstatymai, kuriam parengti trečiadienį vyriausybė sudarė komisiją.

Iki šiol Lietuvoje nėra institucijos, kuri domėtųsi, kaip laikomasi Seimo patvirtintos Vaiko teisių konvencijos, ar kaip bus įgyvendinamas Vaiko teisių pagrindų įstatymas. Kontrolieriaus pareiga būtų ginti ir propaguoti vaikų teises valstybės ir privačiose institucijose, stebėti, kaip keičiasi vaikų gyvenimo sąlygos.

Vaikų teisių kontrolieriaus instituciją ragina steigti ir Baltijos jūros valstybių tarybos komisariatas, kurio veikloje dalyvauja ir Lietuva.

Seimo kontrolieriai paprastai nagrinėja tik piliečių skundus dėl pareigūnų veiksmų, tačiau jie negali kištis į privačių asmenų ar nevyriausybių organizacijų veiklą.

Vaikų teisių kontrolierius turėtų ginti vaikų teises tiek šeimoje, tiek šeimynoje ar globos įstaigoje.

blemomis užsiimančių departamentą“, sakė centrinių vadovų.

R. Ozolas teigė, kad prezidentas susidomėjęs pateiktu projektu ir žadėjo asmeniškai susipažinti su programa bei pateikti savo svarstymų smulkus ir vidutinio verslo plėtojimo klausimais.

V. Adamkus palygino Lietuvos ir JAV jaunimo aktyvumą: „JAV jaunimas tiek nesidomi politinėmis, kasdieninėmis problemomis. Jie labiau rūpinasi socialiniais dalykais, bet jaunimas yra pakankamai aktyvus. Norėtusi tokio pat aktyvumo ir Lietuvoje“.

„Veiksmo diena“ prezidentūroje surengė Lietuvos žmogaus teisių centras ir Atviros Lietuvos fondas.

Laurinkui buvo nepalankūs, pranešė dienraštis „Respublika“.

Tačiau galutinis „oficialus“ frakcijos sprendimas bus priimtas tik sužinojus partijos politinės tarybos nuomonę. Ji klausimą svarstė jau tris kartus, tačiau galutinai neapsprendė.

Tuo tarpu prezidentūra yra susirūpinusi M. Laurinkaus kandidatūros aptarimo frakcijos rezultatais. Anot „Respublikos“, prezidentūroje kalbama, kad Seimui nepritarus M. Laurinkaus kandidatūrai, naujo kandidato prezidentas artimiausiu metu greičiausiai neteiks. Tokiu atveju, VSD vadovo pareigos būtų laikinai pavestos vienam iš departamento generalinio direktoriaus pavaduotojų.

Konservatoriai vengia pritariti M. Laurinkaus skyrimui, nes jis išrinktas Panevėžio vienmandatėje apylinkėje ir bijomasi, kad per naujus rinkimus konservatorių kandidat ten nelaimės.

Paskirtas VSD generaliniu direktoriumi, M. Laurinkus turėtų atsisakyti Seimo nario vietos.

Ligšiolinis VSD vadovas Jurgis Jurgelis šį mėnesį atsisakė, pripažinęs menką tarnybos progresą.

* Nuo birželio 1 d. prasto laiško iki 20 gramų svorio siuntimas į užsienį per „Lietuvos pašta“ kainuos 1 litą — tai 10 centų daugiau nei buvo iki šiol. Oro paštu gabenamos pirmenybinės siuntos laiškas kainuos 1.35 lito (15 centų brangiau). Nauji tarptautinių pašto siuntų įkainiai gegužės 15 d. buvo patvirtinti susisiekimo ministro Algis Žvaliauskio įsakymu. Paprasto atviruko siuntimas į užsienį kainuos 0.65 centų, pirmenybinės siuntos — 1 Lt. Paprastųjų spaudinių siuntimas į užsienį kainuos: iki 20 g — 1 Lt (pirmenybinės siuntos — 1.35 Lt); Spaudiniams su laikraščiais ir žurnalais nustaty-

Bus atšaukti Lietuvos ambasadoriai užsienyje

Vilnius, gegužės 27 d. (Elta) — Vyriausybė trečiadienį pritarė užsienio reikalų ministro siūlymui atšaukti keturis kadenciją baigusius Lietuvos ambasadorius.

Kai atitinkamus dekretus pasirašys Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus, iš ambasadoriaus Rusijoje posto bus atšauktas Romualdas Kozyrovičius, iš Latvijos — ambasadorius Rimantas Karazija, o ambasadoriaus Belgijoje, Nyderlandams ir Luxemburgiui posto neteks Dalius Čekuolis. Ambasadorių Aurimą Taurantį ketinama atšaukti iš nuolatinių atstovybės Europos Taryboje vadovo pareigų.

Kol kas oficialiai neskelbiama, kas pakeis šiuos ambasadorius. Tačiau žiniasklaidoje pranešta, kad ambasadoriumi

Latvijoje tikriausiai bus paskirtas buvęs aplinkos apsaugos ministras Imantas Lazdinis, o ambasada Belgijoje vadovaus Seimo Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) frakcijos narys Vladimiras Jarmolenko.

Anksčiau buvo minima, kad naujuoju ambasadoriumi Rusijoje taps Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininkas Mečys Laurinkus, tačiau jį pasiūlyta paskirti Valstybės saugumo departamento generaliniu direktoriumi. Todėl teko ieškoti kito kandidato.

Šią savaitę užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas sakė, kad bus pakeisti iš viso 5-6 Lietuvos diplomatas atstovai, jau baigę savo kadenciją užsienio valstybėse ir tarptautinėse organizacijose.

Lenkai turėtų daugiau rūpintis lietuvių teisėmis Lenkijoje

Vilnius, gegužės 27 d. (BNS) — Lietuvos ir Lenkijos Seimų asamblėjos Švietimo, mokslo ir tautinių mažumų komisijos atstovai tikisi, kad abiejose valstybėse egzistuojančios problemos tautinių mažumų srityje bus išspręstos dar iki šio šimtmečio pabaigos.

Lietuvoje viešintys Lenkijos parlamentarai spaudos konferencijoje trečiadienį pažymėjo, kad abiem valstybėms iki šiol pavyksta rasti kompromisą ginčytinuose klausimuose ir išreikšti viltį, kad ateityje dvišalio santykiai taps dar draugiškesni.

„Stengsimės iki šio amžiaus pabaigos išspręsti problemas tarp abiejų tautų, kad ir trečiąjį tūkstantmetį įžengtume be problemų naštos“, sakė Lenkijos Seimo komisijos vadovė Irena Nowacka.

Tačiau Lietuvos Seimo švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininkas Žibartas Jackūnas pastebėjo, kad

Lietuva jau yra priėmusi kelis įstatymus, reglamentuojančius valstybinės ir tautinių mažumų kalbų vartojimą, tuo tarpu Lenkija iki šiol tokių teisės aktų neturi.

Z. Jackūnas paragino lenkus ne tik priekaištauti Lietuvai dėl nepakankamo dėmesio jų tautiečiams, bet ir labiau pasirūpinti lietuvių teisėmis Lenkijoje.

Lietuvos parlamentaryniam manymu, Lenkijos reikalavimas suteikti platesnes teises tautinių mažumų kalbos vartojimui nėra visiškai pagrįstas, nes Lietuva jau dabar šioje srityje vadovauja tarptautinėms nuostatomis.

Lenkijos Seimo nariai užtikrino, kad jų parlamentas nesikiš į Lietuvos įstatymų ir kitų teisės aktų rengimą, tačiau paragino lietuvius laikytis dvišalio sutarties nuostatas, kad abi valstybės išsipareigoja naujais įstatymais ne blokuoti, o gerinti tautinių mažumų teises.

Profsąjungos reikalauja nedidinti pensinio amžiaus

Vilnius, gegužės 25 d. (Elta) — Profsąjungų centro taryba kategoriškai stoja prieš pensinio amžiaus didinimą. Lietuvos prezidento, Seimo ir vyriausybės reikalaujama, kad būtų sustabdytas šis sprendimas, pažeidžiantis daugelio darbuotojų siekius.

Toks nutarimas buvo priimtas pirmadienį vykusioje Profesinių sąjungų centro taryboje, kurios nariai yra keturiolikos

sakiniių profsąjungų atstovai. Neatsisėvelgus į šį reikalavimą, taryba ketina rengti protesto akcijas.

Praėjusiame vyriausybės posėdyje buvo pritarta Valstybinio socialinio draudimo pensijų įstatymo pakeitimui, kuriame numatoma nuo ateinančių metų senatvės amžių ir vyrams, ir moterims kasmet didinti po 6 mėnesius. Iki šiol galiojusiame įstatyme moterims pensinis amžius kasmet buvo didinamas 4, vyrams — 2 mėnesiai iki moterų sulaukus 60 metų, o vyrai 62 metų ir 6 mėnesių amžiaus. Vyriausybė neslepia, kad taip siekiama subalansuoti nuostolingą „Sodros“ biudžetą.

Prieš pensinio amžiaus didinimą yra ir Laisvosios rinkos instituto specialistai. Jų teigimu, kai kurie darbo neturintys žmonės pensijos laukia kaip vienintelio pragyvenimo šaltinio.

KALENDORIUS

Gegužės 28 d.: Justas, Jodgirdas, Rima.

Gegužės 29 d.: Teodozija, Magdalena, Erdvilė. 1877 m. gimė poetas, filosofas, Lietuvos diplomatas Oskaras V. Milašius.

LIETUVIŲ TELKINIAI

DETROIT, MI

„PILĖNŲ“ STOVYKLOS
ATIDARYMAS

Šių metų gegužės 31 d., sekmadienį, vyks „Švyturio“ jūrų šaulių kuopos stovyklavietės „Pilėnai“ atidarymas. Vartai bus atidaryti nuo ankstyvo ryto. „Pilėnai“ yra arti Dainavos stovyklos, Manchester miesto. Sesės švyturietės vaishis atvykusius lietuviškais valgiais ir skaniais pyragais, o broliai švyturiečiai prižiūrės, kad neištroškstumėte.

Kviečiame visus dalyvauti ir tuo paremti mūsų gražiuosius „Pilėnus“. Vyks ir gausių laimėjimų. Kad laimėjimai būtų patrauklesni, pradžiai dovanų. Galite atvežti laimėjimams dovanas tą patią dieną ir įteikti valdybai. Būsime labai dėkingi.

„Pilėnų“ atidarymą ruošia kuopos valdyba, vadovaujama Lietuvos Šaulių sąjungos išėjimo vado Mykolo Abariaus.

ŠV. ANTANO ŠVENTĖ —
ATLAIDAI

Šv. Antano parapijos globėjo Šv. Antano šventė — atilaidai bus švenčiami sekmadienį, birželio 1 d. Šv. Mišių metu giedos parapijos choras, vadovaujamas muz. Stasio Slizio. Po Mišių parapijos sveitinėje bus galima pasivaikinti namų gamybos patiekalais. Bus ir gausių laimėjimų traukimai. Kad laimėjimai būtų patrauklesni, pradžiai dovanų laimėjimo stalui. Dovanos ir pinigines aukas priima moterys, dirbančios sekmadieniais prie kavos. Klebonas kun. Alfonsas Būonas kviečia visus gausiai atsilankyti ir paremti parapiją, kartu su parapijiečiais švęsti šv. Antano — atilaidus. Šv. Antano parapijoje visuomet gera, linksma ir smagu. Nesigailėsite atsilankę, iki pasimatymo!

Regina Juškaitė-Švobienė

ŠIAURĖS AMERIKOS
LIETUVIŲ JAUNUŲ
KREPŠINIO
PIRMENYBĖS

1998 metų gegužės mėn. 9-10 dienomis Detrote įvyko Šiaurės Amerikos Lietuvių jaunųjų krepšinio pirmenybės. Dalyvavo arti 480 vaikų, kurie sudarė 45 komandas. Pirmenybės buvo puikiai suorganizuotos ir prarastos. Svečių ir saviškių nuotaka buvo šventiniai pakili. Įdėtas kruopštus darbas subrandino geras vaizdus, todėl ir piniginiai nuostoliai nebuvo.

Reikia paminėti jaunimo gražų elgesį ne tik sportinės kovos įkarštyje, bet ir šeštadienio vakaro pasilinksminių metu.

16-17-os merginų ir jaunųjų grupėje pirmąsias vietas laimėjo Čikagos „Lituanikos“ sportininkai.

14-15-os metų mergaitių grupėje laimėjo Čikagos „Lituanikos“, o berniukų Toronto „Aušros“ komandos.

12-13-os metų tiek mergaičių, tiek berniukų grupėje nugalėtojai tapo Hamiltono „Kovo“ jaunieji krepšininkai.

9-10-ies metų grupė yra mišri — joje žaidžia mergaitės ir berniukai kartu. Šioje amžiaus grupėje pirmąją vietą laimėjo Detrote šaukieji krepšininkai, įveikę stiprią Hamiltono „Kovo“ komandą. Mūsų laimėtojų komandą paruošė ir ant aukščiausios pakylės paladėjo Paulius Butkūnas ir Edvardas Kasputis. Sveikiname mūsų jaunuosius krep-

šininkus ir jų trenerius, linkėdami tolimosios sėkmės ir galbūt ateityje... olimpinį laurą.

Mžiausiuju, t.p. mišrioje, grupėje nugalėtojai tapo Čikagos „Lituanikos“ „molekulės“.

Sveikiname nugalėtojus bei visus atvykusius jaunuosius sportininkus, linkėdami įgyvendinti senovės graikų posakį: „Melskime Dievą, kad sveikame kūne būtų sveika siela“.

Kun. Aloyzas Volskis

A.A. JULIUS VERAS

Gegužės 24 d., po rožinio ir gedulingų šv. Mišių Dievo Apvaizdos bažnyčioje, Holy Sepulchre kapinėse buvo palaidotas amžiną atilį Julius Veras, 75 m. amžiaus. Velionis buvo Dievo Apvaizdos bažnyčios ir kultūros centro prižiūrėtojas. Šiose pareigose J. Veras Dievo Apvaizdos parapijoje darbovis 20 metų.

Im

BALTIMORE, MD

KUN. DR. ANDRIUS
NARBKOVAS
IŠLEISTUVĖSPaskutinės jo pamaldos
Baltimorėje

Š.m. gegužės 10 dieną Šv. Alfonso lietuvių parapijos bažnyčioje kun. dr. Andrius auksio paskutiniąsias lietuviškas Mišias. Savaitės viduryje jis Vašingtone jau buvo apgynęs disertaciją daktaro laipsniui. Į šias pamaldas susirinko beveik dvigubai daugiau maldininkų negu kitais sekmadieniais, nes kun. Andrius čia buvo visų mėgiamas.

Per pamaldas vargonais grojo Virginijus Barkauskas iš Long Island, NY, čia atvykęs vakariniame koncertui Baltimorės katedroje. Baltimorės „Dainos“ choras šiai progai buvo paruošęs naujų giesmių. Per šias pamaldas pora jaunųjų priėmė pirmąją komunią. Be to, kun. Andrius nesenai pakrikštijo Baltimorės jauniausiąjį Šilgalį.

Malonus jausmas nudvelkė per maldininkų akis ir veidus pastebėjus kunigo motiną, nes šia Mišių auką savo sūniui prie altoriaus. Su ja drauge auką nešė Amerikos lietuvių Clare Saponis, kuri sekmadieniais, kai kun. Andrius Baltimorėje laikydavo Mišias, ji atveždavo į Baltimorę ir parveždavo į Vašingtoną.

Savo pamokslus kun. Andrius visada gerai paruošdavo, bet šiandien jie sklido tiesiai iš evangelijos ir pamokslininko širdies. Jie meilę skelbė, nes Jėzus kalbėjo savo mokiniams: „Jei kas mane myli, laikysis mano žodžio, ir mano Tėvas jį mylės; ... O žodis, kurį girdite, ne mano, bet Tėvo, kuris yra mane siuntęs“.

Pasibaigus Mišioms, prie altoriaus išėjo Šv. Alfonso rektorius kun. Thomas Bauernfeind, kuris padėjo kun. Andriui už čia lietuviškų Mišių aukojimą ir palinkėjo jam Dievo palaimos besidarbuojant Lietuvoje.

Atsisveikinimas per
radijo valandėlę

Tą patią dieną po geros valandos kun. Andrius atsisveikino su Baltimore per vietos lietuvių radijo valandėlę. Programos vedėjas K. Laskauskas pasveikino kun. Andrių baigusį aukštuosius mokslus ir įsigijusį daktaro laipsnį.

Kun. dr. Andrius Narbekovas kalba Baltimorės pensininkų klubo jam sukurtoje išleistuvėse ir Motinos dienos minėjime — pensininkų klubo pirm. A. Skudzininkas, dešinėje — to klubo sekretorė A. Marcinkienė.

Nuotr. K. Laskauskas

Kvietė pasidalinti mintimis su klausytojais.

Kun. Andrius sakė, jog šiandien jam kažkaip sunku kalbėti, nes čia jau įleistas šaknis, kurios mus jungia. Negali iš čia išvykti ir negrįžti. „Aš manau, kad dar atsiras progų, kaip reikels, jos ar kokios šventės. Be to tas žmonių artumas, šiluma, kurią aš čia radau, pasilieka su manimi. Ir manau, jog prisiminimai bei maldomis galime tokių ryšių palaikyti. Aš visados prisiminsiu ir žmonėms pasakysiu, kad čia yra žmonija, kurie myli vienas kitą, myli Dievą, myli Lietuvą“.

Atsisveikinimas
pensininkų susirinkime

Klubo susirinkime Lietuvių namuose, vykusiame gegužės 3 d., pirmininkas A. Skudzininkas pristatė kun. A. Narbekovą prašė kiek plačiau papasakoti apie save. Kun. Andrius taip ir pradėjo:

„Gimiau ir augau Garžuose, 6 vaikų šeimoje. Gargžuose išėjau į gimnaziją. Studijavau mediciną. Po to 6 metų buvau chirurgu. Tada apsisprendžiau eiti į kunigų seminariją. Tapęs kunigu bu-

vau paskirtas į seminariją. Arkvysk. A. Bačkis kvietė ką nors dėstyti, bet vienintelis dalykas, kurį aš galėjau dėstyti, buvo medicina, kurios seminarijoje nereikia. Tada man buvo pasiūlyta pagilinti studijas užsienyje. Aš labai norėjau važiuoti į Romą, bet arkivyskupas sakė, kad čia labai reikiama lietuvių kunigo, kuris aptarnautų savo tautietius. Dabar aš esu dėkingas arkivyskupui, kad buvau čia Vašingtone ir Baltimorėje, o ne Romoje. (Kun. Andrius čia studijavo Jono Pauliaus II institute, Laterano universiteto skyriuje.) Doktorato tema buvo apie eutonaziją. Grįžtu į Lietuvą praturtintas žiniomis, pasitobulines anglių kalbėje ir dėkingas visiems už bendrystę. Pasilikti ilgiau negaliu, nes, kaip matot, čia yra mano mama atvažiavusi manęs pasiimti“.

Pabaigai žodį gavo bažnytinio komiteto atstovė Adomaitienė. Ji pastebėjo, kad nuo pirmo kun. Andriaus pasirodymo Šv. Alfonso bažnyčioje buvo galima jausti, jog jis yra kaip vienas iš mūsų. Linkėjo sėkmės Lietuvoje ir nepamiršti anglių kalbos. Kada nors dar gali prireikti.

MOTINOS DIENOS
MINĖJIMAS

Tam patiam pensininkų klubo susirinkime vyko ir motinų pagerbimas bei Motinos dienos minėjimas. Ši kartą tai vyko pagal lietuvišką tradiciją

— pirmąjį gegužės sekmadienį. Programą šiai daliai padėjo suruošti Juozas Gaila. Ją atliko klubo pirm. A. Skudzininkas, sek. A. Marcinkienė, V. Dulys, D. Grintalienė.

Pasakojimais, deklamacija ir kūrybinių žodžių, kiekvienas savo stiliumi perdavė skirtingą įrašą, tinkantį motinoms pagerbti ar motinos dieną paminėti. Klausytojai patyrė, kad Amerikoje Motinos diena pradėta minėti prieš 90 metų. Lietuvoje ji pradėta minėti maždaug 20 metų vėliau, t.y. 1929 m. Dabar Lietuvai laisvę atgavus, Motinos diena vėl švenčiama. Ji švenčiama beveik visame laisvame pasaulyje. Motina yra gimdytoja, augintoja, auklėtoja. Motule, motinėle, kiek tu privaragai, kol mane užauginau. O mirusios motinos dukrelė, gaudžiai raudoja, mylinčios širdies žodžius kartoja.

Cezaris Suredokas
BOSTON, MAMOTINOS DIENOS
MINĖJIMAS IR
PREL. A. KONTAUTO
PAGERBIMAS

LMFK Bostone nuo 1954 metų mini Motinos dieną. Šiemet prie to renginio prisijungė ir ypatingo asmens pagerbimas. Š.m. gegužės 10 d. Motinos dienos skirtas, už gyvas ir mirusias motinas, šv. Mišias auksio prelatas Albertas Kontautas, Šv. Petro parapijos klebonas. Prieš savaitę, gegužės 3 d., buvo iškilmingai švenčiama prelato A. Kontauto 50 metų kunigystės sukaktis. Jubiliejus, pradėtas šv. Mišiomis, dalyvaujant vysk. P. Baltakiui. Po to vykusio pagerbimo metu buvo perskaitytas popiežiaus Jono Pauliaus II pasveikinimas, suteikiantis klebonui A. Kontautui monsinjoro-prelato titulą. Tuomet dar nebuvo gauta iš Lietuvos siunčiama jubiliejinė juosta, todėl gegužės 10 d., tuoj po šv. Mišių, prelatas A. Kontautas prie altoriaus buvo pagerbtas uždėjimu puošnios juostos su jausmais žodžiais sveikinimo žodžiais jo 50 metų kunigystės sukakties proga. Kadangi sekmadienio diena buvo prelato A. Kontauto gimtadienis, parapijos choras, vadovaujant muz. Romui Gasparoniui, sugiedojo ir „Ilgiausių metų“.

Po Mišių ir klebono pagerbimo, parapijos salėje vyko vaishis ir Motinos dienos minėjimas. Minėjimus visados pravedavo LMF klubo pirmininkė Elena Vasyliūnienė. Daug metų ji savo jautriu žodžiu, pedagogės išsilavinimu, vaizdžiai nušviesdavo motinos vaidmenį jos vaiko gyvenime. Deja, dėl susilpnėjusios sveikatos, šiemet ji negalėjo minėjime daly-

vauti. Jos vietoje minėjimą pravedė klubo valdybos narė Irena Ulpaite. Ji pasveikino visas motinas ir atstojimu, susikaupimo minute buvo pagerbtos mirusios, atsimenant veliausias mirusią LMF klubo narę a.a. Birutę Martinkienę. I. Ulpaite paskaitė ir poeto Bernardo Brazdžionio eilėraštį „Po Motinos skara“.

Baigdama I. Ulpaite padėjo šeimininkei Ilonai Barauskaitei ir Kristinai Mitkutei už vaišių paruošimą. Už paaugotus pyragus padėjo V. Aukštikalnienei, B. Jankevičienei, O. Mušinskienei, B. Šakenienei ir V. Vaičiūgienei. Minėjimas praėjo šventiška nuotaika.

Val. Vaičiūgienė

ELIZABETH, NJ

LIETUVIŲ FESTIVALIS

Didžiulis lietuvių festivalis š.m. birželio 7 d., sekmadienį, vyks tuoj po 11 val. ryto šv. Mišių, Šv. Petro ir Povilo parapijos svetainėje, 216 Ripley Place, Elizabeth, New Jersey 07206. Bus daug skanių lietuviškų valgių, gintaro ir medžio dirbinių, lietuviškų rankdarbių, ir galimybė įsigyti lietuviškų skanumynų ir duonos.

Skambės lietuviška muzika ir dainos. „Žilvinas“, pirmą kartą atvykęs į mūsų rajoną iš tolimosios Philadelphia, palinksins mus lietuviškomis dainomis ir tautiniais šokiais. Ši grupė įsisteigė 1963 metais. Jai gražiai vadovauja Estera Bendžiūtė-Washofsky. Akordeonistė yra talentinga Magdalena „Lynne“ Cox. „Žilvinas“ yra pasirodęs Philadelphiaje, Chicagoje, Pensylvanijos ir New Jersey valstijose, taip pat ir per Vasario 16-to šventės, universitetuose, net televizijos programose. Jie ruošiasi šią vasarą pasirodyti Vilniuje, Dainų ir šokių festivalyje.

Klebonas Alfredas Zemeikis visus kviečia atsilankyti, maloniai praleisti sekmadienį ir kartu paremti lietuvišką veiklą ir parapiją. Ypač prašo neseniai atvykusius iš Lietuvos įsijungti ir dalyvauti šiame renginyje. Bus proga pasilinksinti su draugais ir pažįstamais. Visi laukiami!

Julė Jasaitienė

DAYTONA BEACH, FL

IDOMUS ŽODŽIO IR
DAINŲ KONCERTAS

LB Daytona Beach apylinkės valdyba — pirm. Birutė Kožienė, Regina Snarskienė, Donatas Stukas ir Vida Avižienė rūpinasi ne tik Lietuvių Bendruomenės reikalais, bet bando išvystyti ir kultūrinę veiklą, ruošiant renginius įvairiomis progomis.

1998 m. gegužės 18 d. valdyba iš Sunny Hills pakvietė dainos ir žodžio puoselėtojus Vincą ir Eleną Žebertavičius atlikti meninę programą. Šis renginys iš anksto buvo reklamuojamas, kviečia dalyvauti koncerte, tačiau koncerto dieną ir Prince of Peace parapijos salę, Ormond Beach iš visų apylinkių teatvyko tik 35 asmenys. Priešastys įvairios — singuliacijai, bet kur buvo sveikieji, kurių nestokojame ir kurie visada prikiša organizacijoms, kad nesurengia kultūrinių renginių. Pirm. Birutė Kožienė, koncerto pradžioje, pasveikinusius svečius — Vincą ir Eleną Žebertavičius, supažindinus su jų menine veikla, apgailestavo, kad daytoniškiai šį kartą „patingėjo“.

Dainos ir žodžio mėgėjai Elena ir Vincas Žebertavičiai nepretenduoja į profesionalus, tačiau turi talentus, ypač Elena Žebertavičienė dainos ir pasakojimo srityse.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$95.00. Foreign countries \$110.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mazinant pašto išlaidas, pakvitavimai už gautas prenumeratas neįskaitomi. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėti, pažymima, iki kada yra užsimokėjus.

DRAUGO prenumeratoria yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$95.00	\$55.00	\$35.00
Kanadoje ir kitur	(U.S.) \$110.00	\$60.00	\$40.00
Kanadoje	(Kanados dol.) \$160.00	\$86.00	\$58.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$55.00	\$40.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur	(U.S.) \$60.00	\$45.00	\$35.00
Kanadoje	(Kanados dol.) \$96.00	\$65.00	\$50.00
Užsakant į Lietuvą:			
(Air cargo)	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00		
Užsakant į užsienį oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	

Vyriausios redaktorė — Danutė Bindokienė

Administracijos — Valentinas Krumpis

Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuostata. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Prašome siunčiant pasilikti kopiją.

LINAS SIDRYS, M.D.

Akių ligos / Chirurgija
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
Tel. 708-636-6822
4149 W. 63rd St.
Tel. 773-735-7709

DR. L. PETREIKIS

DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. JOVITA KERELIS

DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. A.B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. 708-422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmad. 3v.p.p.-7v.v., antr. 12:30-3v.p.p.
treč. uždaryta, ketvirt. 1-3v.p.p.
penktad. ir šeštad. 9v.r.-12v.p.p.

EDMUNDAS VIZNAS, M.D., S.C.

Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6187 S. Archer Ave. (prie Austin)
Tel. 773-585-7755
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.

4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern-unto
diplomui, lietuviams sutvarkys dantis
už prieinamą kainą. Pacientai
priimami absoliučiai punktualiai.
Susitarimus (kalbėti angliškai)
Tel. 708-422-8260

ARAS ŽILJOBA, M.D.

INDRE RUDAITIS, O.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
1020 E. Ogden Ave., Suite 310
Naperville, IL 60563
Tel. (630) 527-0080
3825 Highland Ave.,
Tower 1, Suite 3 C
Downers Grove, IL 60515
Tel. (630) 435-0120

ir kitiems svečių koncertas paliko malonų įspūdį.

Jurgis Janušaitis

• Raseiniai. Balandžio 19 d. Raseinių viešiosios bibliotekos Mažosioje salėje Raseinių gyventojai susitiko su Lietuvos katalikų laikraščio „XXI amžius“ vyriaus. redaktoriumi Edvardu Siugzda, jo pavaduotoju Romu Bacevičiumi ir žurnalistu Mindaugu Buika. Renginyje taip pat dalyvavo foto-korespondentė Lijiva Šidlauskaitė-Siugzdienė ir žurnalistas Antanas Staškevičius. Daugiau kaip šimtai žmonių svečiai kalbėjo tema „Žmogus, spauda ir televizija“, maloniai atsakinėjo į pateiktus klausimus. Vieną įdomų raštišką klausimą redakcija premijavo — klausėjui pusmečiui užprenumeravo „XXI amžių“.

SLOVENIJOS EKONOMIJA

ZENONAS PRŪSAS

Vakarietiams svarstant kandidatus į Europos Sąjungą (ES) ir į NATO, pirmoje vietoje dažnai yra minima Slovėnija. Todėl ji bus Lietuvai rimta konkurentė, norint įstoti į šias organizacijas. Apie Slovėniją mūsų spaudoje bent man, neteko nieko skaityti. Todėl gal vertėtų truputį susipažinti su šia maža, bet gana pasiturinčia, Balkanų valstybe, kuri pagal bendrą vidinį produktą (BVP) lenkia ne tik į NATO dar nepakviestas šalys, bet ir jau pakviestas Čekiją, Vengriją bei Lenkiją. Juk Slovėnijos BVP 1997 metais buvo net 11,200 dol. aukštesnis, negu Graikijos ir Portugalijos, jau priklausančių Europos Sąjungai. Jis sudaro 59% visų ES valstybių vidurkio ir su Slovėnija gali lygintis tik Čekija su 57% ES BVP vidurkio, kai tuo tarpu tas rodiklis Vengrijai yra tik 37%, Lenkijai 31%, Estijai 24%, Lietuvai 22% ir Latvijai 18%. Atseit, pagal BVP, Slovėnija yra 2.7 kartų turtingesnė už Lietuvą. Kas nulėmė, kad Slovėnija galėjo taip pralenkti Lietuvą?

Slovėnija yra kalnų kraštas. Teritorija yra 20,251 kvadratinį kilometrą, arba 3.2 kartų mažesnė už Lietuvos. Gyventojų yra truputį per 1.7 milijonų, arba 2.2 kartų mažiau, negu Lietuvoje. 91% gyventojų yra slovenai, slavų tauta, daugiausia katalikai. Prieš 1990 metus Slovėnija buvo viena iš šešių Jugoslavijos respublikų. Sostinė yra Liubliana. Didžiąją dalį teritorijos sudaro Alpių kalnai su aukščiausiu Triglav kalnu (2,860 metrų). Kaip ir Šveicarijoje, didelė žemės dalis nėra tinkama žemdirbystei. Ir šiaip gamtos turtas Slovėnija nėra apdovanota. Bet visgi slovenai sugebėjo išvystyti savo pramonę. Tai buvo turtingiausia Jugoslavijos respublika. Nors ji turėjo tik 8% Jugoslavijos gyventojų, 1987 metais turėjo 20% visos Jugoslavijos gamybos ir 25% eksporto. Atrodo, kad čia ir yra pagrindinė Slovėnijos turtingumo paslaptis: atsiskyrusi nuo Jugoslavijos, ji jau turėjo rinkas savo produktams. Ne taip, kaip Lietuva, kuriai reikėjo ne tik persimesti iš kariuomenės gamybos į visuotinio vartojimo produktus, bet ir tiems produktams skubiai surasti rinkas. Be abejo, tai buvo svarbiausia priežastis, kodėl Lietuvos BVP po komunizmo sugriuvimo susitraukė daugiau, negu per pusę, o Slovėnijos BVP tarp 1987 ir 1992 metų nukrito tik 23%, bet po to pradėjo augti; 1998 metais turėtų padidėti 5%. Pagrindiniai produktai yra auto-

mobiliai, chemikalai, metalo ir tekstilės dirbiniai. Nors ir yra išsivysčiusi pramonė, daugiau kaip pusė slovenų gyvena kaimuose ir mažuose miesteliuose. 1997 metais apie 70% Slovėnijos eksporto ejo į ES kraštus. Tai labai palengvins šio krašto integravimą į ES. 1996 metais apie 26% viso eksporto ejo į Vokietiją, po to sekė Italija, Prancūzija, Kroatija ir Austrija, atseit, kaimyninės valstybės. Užsienio investavimai į Slovėniją buvo apie 2 milijardai dolerių, pagal gyventojų skaičių aukščiausi tarp visų Vidurio ir Rytų Europos valstybių. Bet užsienio kontroliuojamose bendrovėse dirba tik 6% Slovėnijos dirbančiųjų. Užsienio investavimai irgi labai prisidėjo prie Slovėnijos ekonomijos pakilimo.

Žemdirbystė Slovėnijoje nuo komunizmo nukentėjo irgi daug mažiau, negu Lietuvoje. Ir ten iš pradžių buvo prasta prievartinė kolektyvizacija, kaip ir visoje Jugoslavijoje. Kai Tito pamatė, kad dėl to labai sumažėjo žemės ūkio našumas, ūkininkams buvo leista turėti iki 10 hektarų žemės. Po to našumas vėl pakilo. Prieš komunizmo sugriuvimą apie 70% žemės buvo privačiose rankose.

Slovėnijoje gana pelninga ir svarbi ūkio šaka yra turizmas. Graži Alpių kalnų gamta pritraukia daug turistų, ypač žiemą per slidinėjimo sezoną. Netoli sostinės Liublianos yra Europoje didžiausi požeminiai urvai, kuriuos irgi mėgsta lankyti turistai.

Taigi, Lietuvai bus sunku konkuruoti su Slovėnija, norint patekti į ES ar į NATO. Laimei, Slovėnija yra nedidelė valstybė.

*** Lietuvos žmogaus teisių asociacija iškėlė Tarptautinės žmogaus teisių lygų federacijos prezidentui Patrikui Bodueniui, kurioje prašoma padėti Lietuvai susigrąžinti prieškarinio ambasado pastatus Paryžiuje ir Romoje, kuriose dabar įsikūrusios Rusijos diplomatinės tarnybos. Sovietų Sąjunga minėtus pastatus perėmė po Lietuvos okupacijos. Rusija delsia iš jų išsikelti, motyvuodama finansiniais sunkumais. Kaip žinia, Prancūzija nesenai užsiminė galinti finansuoti Rusijos išsikėlimą iš Baltijos valstybės priklausantių diplomatinių pastatų. Lietuvos diplomatai mano, kad panašų žingsnį, padėsiantį atkurti istorinį teisingumą, galėtų padaryti ir Italija.**

Medininkai. Eiles prie muitinės su Baltarusijos siena dažnai nusitęsia iki kilometrino ilgio.

Nuotr. Viktoro Kapočiaus

SPRENDŽIAMOS SENŲ ŽMONIŲ PROBLEMOS

Šiais metais JAV švenčiamas socialinio darbo profesijos šimtmetis. Jau šimtą metų egzistuoja tos pačios problemos ir, be abejo, skirtingi sprendimo būdai — posovietinėse šalyse iki šiol vyrauja institucinė senų arba pagyvenusių žmonių globa, kitaip tariant, pensionatai. Bet ar tai geriausia išeitis? Ar žmogaus izoliavimas nuo visuomenės specialiose įstaigose — tai bandymas jam padėti? Tokius ir dar daug panašių klausimų šiandien kelia VDU Socialinės rūpybos profesinių studijų centras. Jo sukurtą projektą „Senų ir dėl senatvės neigalių žmonių gyvenimo organizavimas ir sąlygų sudarymas“ remia ALF'as. Projekto tikslai: skatinti kūrimesi bendruomeninės socialinės infrastruktūros, kuri laiduotų socialinės paramos seniems žmonėms tęstinumą; sudaryti sąlygas soc. darbuotojams įgyti profesinių žinių ir įgūdžių, įtakoti jų pozicijų ir senatvę ir dėl senatvės neigalių žmonių paramos kaitą; sukurti sąlygas atstovaujantiems vyriausybės nevyriausybiniams organizacijoms bei besirūpinantiems senais ir dėl senatvės neigaliais žmonėmis asmenims bendrauti prakti-

kinėje veikloje; paskatinti Kauno apskrities soc. paramos įstaigų, tarnybų vadovus bei organizatorius kurti veiklos programas ir tokiu būdu sudaryti galimybes veiklos kaitai.

Projektą paruošė VDU soc. rūpybos profesinių studijų centro direktoriaus pav. doc. dr. N. Veckienė (vadovė), magistrantė B. Kimbrienė (koordinatore) ir kt. Projektui pritaria bei jį įgyvendinant dalyvauja Kauno apskrities soc. reikalų skyriaus viršininkė A. Griškevičienė, Nevryiausybinių organizacijų pirmininkė bei jaunimo organizacijos „Patria“ pirm. pavaduotoja L. Stankevičienė. Pagyvenusių moters kultūros centro pirmininkė N. Arbačiauskienė ir kt.

Projekto įgyvendinimo trukmė — 11 mėnesių. Veikla organizuojama trimis pakopomis: 1. informacijos sklaida (kovo-rugsėjo mėn.), t.y. skaitomos paskaitos; 2. informacijos rinkimas (balandžio-birželio mėn.) — rengiamas seminarų ciklas; 3. pasirengimas veikla (gegužės-lapkričio mėn.), t.y. konkrečių efektyvių darbo su senais žmonėmis formų ir atvejų paieška.

„Universitas Vytauti Magni“, 1998, Nr. 3

Festivalio „Skamba skamba kankliai“ meno vadovė Zita Kelmickaitė (vilduryje) ir Etninės veiklos centro direktorė Eglė Pliopienė (dešinėje).

ARTEJA FOLKLORO FESTIVALIS „SKAMBA, SKAMBA KANKLIAI“

Gegužės 26-31 d. sostinėje rengiamas tradicinis folkloro festivalis „Skamba, skamba kankliai“. Į Vilnių jis sugrįžta jau dvidešimt ketvirtąjį pavasarį.

Pasak festivalio meno vadovės ir režisierės, etnomuzikologės Zitos Kelmickaitės, šis festivalis tarsi bitės savo „medų“ sunėša daugybę folkloro entuziastų. Šiemet beveik visi koncertai, išskyrus magiškių sutartinčių ir senųjų katalikiškų giesmių valandas Bernardinų bei Šv. Jonų bažnyčiose bei dar keletą, vyks atvirame ore — Sereikiškių parke, senamiestyje. „Festivalis „Skamba, skamba kankliai“ — tai visų mūsų, vilniečių, nuosavybė, savas kiemas, kuriame linksmintis galės visi ir veltui“, — sako Z. Kelmickaitė.

Kiekvienas festivalio koncertas, vakaronė, linksmavakaris — savaip unikalus. Į „Skamba, skamba kankliai“ programą įšilies kurybinio folkloro grupės „Sedula“ koncertas „Vilniaus mieste gražus daržas“ žemutinėje pilyje, vaišių dainų vakaras Alumnato kieme „Vai ką kalba apynėlis“, dainuojantių, griežiančių ir pasakas sekantių vaikų koncertas „Kai aš buvau mažutukas“, pabaigtuvių vakaronė „Šok mergytę nusitvėręs“.

Festivalyje viesės ir koncertuos Vilniaus folkloro ansamblių bičiuliai — ansambliai iš Rusijos, Italijos, Suomijos, Olandijos ir Vokietijos, taip pat senieji kaimo giedoriai iš Punksko.

O tradiciniame Lietuvos tautinių bendrijų vakare skambės rusų romansai ir Vilniaus čigonų dainos bei šokiai. (Elta)

Ar galima apsaugoti nuo pačių savęs?

JAV vyriausybės ir didžiosios tabako pramonės „kautynės“ panašios į stalo teniso žaidimą: „sviedinukas“ atsiduria tai vienoje, tai kitoje tinklo pusėje, bet laimėti kol kas dar niekam nepavyko. Rūkalo gamintojai kaltinami, kad išaugina rūkančiuose nenugalimą įprotį, sustiprindami nikotino kiekį cigaretėse, bet kaltinimus vykusiai atremia gerai apmokami advokatai, pabėrdami „įrodomosios“ statistikos duomenų skaičius kaip žirnius iš kiauro maišelio. Kai tabako pramonė kritikuojama už efektingą cigarečių reklamavimo kampaniją, ypač nukreiptą į jaunuosius, net vaikams, pradedama garsiai šaukti, kad bandymais pažaboti tabako reklamas yra nusikalstama prieš JAV konstitucijoje apsaugotą kalbos, rašto ir išsireiškimą laisvę...

Vis tik per pastaruosius metus nemažai pasiektą ir tabako pramonė jaučia nuolatinį spaudimą, o taip pat pavojų netekti kasmetinio milijardų dolerių pelno. Galbūt suaugusiųjų rūkorus labiausiai paveikia perspektyva, kad rūkymas kenkia sveikatai. Vis daugiau ir daugiau mirtingų ligų priskiriama cigarečių dūmų poveikiui, kol pagaliau atrodo, kad rūkymas yra pagrindinė žmonių mirties priežastis. Rūkantis žmogus ne tik lėtu būdu save žudo, bet dūmais nuodija savo šeimą ir visą aplinką. Tai jau nemaža atsakomybė ir, rodos, turėtų būti labai stiprus veiksnys mesti cigaretę iš burnos.

Žinoma, ne visi įstengia tuo keiksmingu įpročiu atsikratyti, ne visi ir nori, nepaisant logiškesnių įtikinėjimų ir įrodymų. Tačiau vis mažiau ir mažiau suaugusiųjų pradeda rūkyti, o daug ir meta, todėl tabako pramonė turi ieškoti savo gaminiams naujų rinkų. Daug jų surado buvusios sovietų okupacijoje Europos valstybės, ypač Kinijoje, nes rūkymas yra turtum malonumas kiniečių užsiėmimas. Kai Amerikoje jau kone visose įstaigose, parduotuvėse, restoranuose, ligoninėse, viešojo susisiekimo priemonėse rūkyti draudžiama, pvz. Lietuvoje labai retai tokių draudimų sutiksime, todėl senas, jaunas, vyras, moteris vaikšto su dūmeliu panosėje. Matyt, jau tėvynėje pamirštas prieškarinis rūkančiojo apibūdinimas: „Vienam gale ugnis, kitam — kvailys...“

Amerikoje susirūpinimą kelia pastaruoju metu pasiūlymų, kaip apsaugoti nuo pačių savęs. Jeigu Amerikoje cigaretės bus labai brangios, atsirastų kontrabandos keliai, o tabako bendrovės pasistengs, kad tais jais nuolat plauktų rūkalai ir patenkintų visus, norinčius rūkyti. Galbūt toks „uždraustas vaisius“ daugeliui, ypač jaunuolių ir paauglių, atrodytų kaip tik griebesis. Norėdami pasirodyti gudresni už visus suaugusius, jaunuoliai kaip tik griebis kontrabandinių cigarečių.

Vis tik Kanadoje panašios prieš rūkymą priemonės buvo gan veiksmingos, tad yra vilčių, kad jos gali veikti ir Amerikoje.

Optimistai tvirtina, kad visi tie varžymai, ypač kainų pakėlimas, sustabds apie 60 proc. jaunuolių nuo pirmosios cigaretės. Pesimistai sako, kad vargiai yra būdų ar priemonių apsaugoti žmones nuo pačių savęs.

Jeigu Amerikoje cigaretės bus labai brangios, atsirastų kontrabandos keliai, o tabako bendrovės pasistengs, kad tais jais nuolat plauktų rūkalai ir patenkintų visus, norinčius rūkyti. Galbūt toks „uždraustas vaisius“ daugeliui, ypač jaunuolių ir paauglių, atrodytų kaip tik griebesis. Norėdami pasirodyti gudresni už visus suaugusius, jaunuoliai kaip tik griebis kontrabandinių cigarečių.

Vis tik Kanadoje panašios prieš rūkymą priemonės buvo gan veiksmingos, tad yra vilčių, kad jos gali veikti ir Amerikoje.

Amerikoje susirūpinimą kelia pastaruoju metu pasi-

VILNIAUS VYSKUPIJA IR JOS VALDYTOJAI XX ŠIMTMETyje

PETRAS MATEKŪNAS

Tėsinys

25

Iš jų šeši ir vienuoliai karmelitai, kurie valdė Teresės bažnyčią ir Aušros Vartų koplyčią, sutiko, neatšikaušę kurijos, įregistruoti bažnyčias su valdžios komitetams.

1949 m. sovietų valdžia norėjo, kad vysk. K. Paltarokas gyventų Vilniuje. Vilniaus arkivyskupijos kapitula, spaudžiama sovietinės valdžios, vienbalsiai išrinko Vilniaus arkivyskupijos kapitulinarinio vikaro Panevėžio vysk. K. Paltaroką. Į Vilnių jis atvyko 1949 m. rugpjūčio 10 d. Nuo tos dienos pradėjo valdyti Vilniaus arkivyskupiją, pasilikdamas ir Panevėžio vyskupijos ordinaru. Vilniaus arkivyskupiją jam teko valdyti labai sunkiomis prielaidomis sąlygomis. Vienu laiku jis buvo vienintelis vyskupas visoje Lietuvoje. Jam ne kartą teko, ginant tikinčiųjų reikalus, pasakyti tiesos žodį tiems, kurie persekiojo Bažnyčią.

Stalinui mirus ir Chruščiovui pėmus valdžią, vysk. K. Paltarokui pavyko gauti sutikimą, kad būtų konsekruoti du nauji vyskupai. 1955 m. rugsėjo 11 d. Panevėžio katedroje konsekruoti du vyskupai: Julijonas Steponavičius ir Petras Mazelis. Vysk. J. Stepona-

vičius buvo paskirtas pagalbininku vysk. Paltarokui ir Vilniaus arkivyskupijai ir Panevėžio vyskupijai, o vysk. P. Mazelis — Telšių vyskupijai apaštalinio administratoriaus titulu.

Vysk. K. Paltarokas buvo visiems prieinamas. Sekmadieniais išvažiuodavo į provinciją ir teikdavo Sutvirtinimo sakramentą. Per dieną jam tekdavo sutvirtinti net keletą tūkstančių tikinčiųjų. Vilniuje būdamas, baigė rašyti knygą apie savo globėją Šv. Kazimierą.

Vysk. K. Paltarokas mirė Vilniuje 1958 m. sausio 3 d. savo bute. Buvo palaidotas Panevėžio katedros požemio kriptoje.

Vysk. K. Paltarokui mirus, pareigas perėmė vysk. J. Steponavičius. Jis valdė abi diecezas apaštalinio administratoriaus titulu su pilnomis vyskupo teisėmis. Vysk. J. Steponavičius vietos komunistai, kurie vadovavo valdžioje, greitai nusivylė, nes tikėjosi, kad jis būsiąs jiems paklusnus. Pasirodė, kad vysk. J. Steponavičius buvo atkaklus ir drąsiai gynė Bažnyčią bei tikinčiųjų teises. 1961 m. sausio 24 d. kulto komisarijui buvo suimtas, išvežtas iš Vilniaus ir apgyvendintas kaip tremtinys Žagarėje, Kauno arkidiecezijos ribose. Būdamas Žagarėje, kiek jam sąlygos leido, palaikė ryšius su Vilniaus ir Panevėžio kunigais, duodamas jiems patarimų ir nurodymų sielovados darbe, ypač turėjo glaudžius ryšius su prel. A. Gutausku, kuris tuo metu administravo Vilniaus arkivyskupiją ir Panevėžio vyskupiją.

Ištrėmus vysk. J. Steponavičių, Vilniaus arkivyskupiją pradėjo valdyti, kaip kapitulinis vikaras, prel. Česlovas Krivaitis, kurį į Vilnių buvo pakvietęs vysk. K. Paltarokas ir pavesęs jam Vilniaus arkivyskupijos bei Panevėžio vyskupijos kanclerio pareigas. 1951 m. be šių pareigų, trūkstant kunigų, buvo paskirtas Šv. Mikalojaus parapijos klebonas.

Prel. Č. Krivaitis, kaip Vilniaus arkivyskupijos valdytojas, okupacinei valdžiai buvo paklusnus: dalyvavo valdžios suvažiavimuose, buvo siunčiamas su kitų religijų atstovais į užsienį, suvažiavimuose ar spaudoje darydavo įvairius pareiškimus, kad Lietuvoje yra religinė laisvė ir pan. Jo autoritetas tikinčiųjų tarpe buvo visai kritęs. Niekas juo, kaip sovietų valdžios pataikūnu, nepasitikėjo. 1979 m. pradžioje, kai įsitikino, kad nėra galimybių tapti vyskupu, iš savo pareigų atsisakė ir grįžo į Kaišiadorių vyskupiją, kurioje buvo paskirtas Kernavės klebonas.

Prel. Č. Krivaitiui pasitraukus iš Vilniaus arkivyskupijos valdytojo pareigų, jo vietą užėmė Šv. Teresės parapijos klebonas Algirdas Gutauskas. Arkivyskupiją jis valdė kapitulinio vikaro titulu ir kartu ejo Šv. Teresės parapijos klebono pareigas.

Vysk. J. Steponavičius Žagarėje, kaip tremtinys, išgyveno 27 metus. Vykstant perestroikos laikotarpiui, 1988 m. pabaigoje vysk. J. Steponavičius buvo leista grįžti į Vilnių. 1989 m. kovo 10 d. jam suteiktas arkivyskupo titulas ir paskirtas Vilniaus arkivyskupijos ordinaru. Darbo jis turėjo daug, nes po 50 m. komu-

nistų persekiojimo turėjo atstatyti Bažnyčios gyvenimą. Tuojuo buvo atgauta katedra, Šv. Jono ir kitos bažnyčios.

Po ilgos ir sunkios operacijos 1991 m. birželio 19 d. arkivyskupas mirė. 1991 m. birželio 24 d. iškilmingai buvo palaidotas Kankinių koplyčioje, kuri buvo naujai įrengta katedroje — bazilikoje.

Arkivyskupiui mirus, Vilniaus arkivyskupiją ir Panevėžio vyskupiją pradėjo administruoti Vilniaus arkivyskupijos apaštalinis administratorius vysk. Juozas Tunaitis.

Lietuvoje dviejų bažnytinių provincijų iškūrimas

1991 m. gruodžio 19 d. Apaštalių Sostas dekretu pertvarkė Lietuvos bažnytinę provinciją: prie Lietuvos provincijos prijungė Vilniaus arkivyskupiją. Iš vienos provincijos sudarė Lietuvoje dvi bažnytines provincijas, būtent, Vilniaus ir Kauno metropolines. Prie Vilniaus arkivyskupijos buvo priskirtas Kaišiadorių ir Panevėžio vyskupija, kaip sufraganišės, o prie Kauno arkivyskupijos — Telšių ir Vilkaviškio vyskupija. Į Telšių vyskupiją dar buvo įjungtas Klaipėdos kraštas, kuris anksčiau priklausė armijos vyskupijai, o karo metais, kaip atskira prelatura, valdoma Telšių vyskupijos.

Į Vilniaus arkivyskupiją popiežius Jonas Paulius II paskyrė arkivyskupą Audrijų Juozą Bačkį, kuris 1992 m. kovo 3 d. iškilmingai atliko įngresą į arkikatedrą — baziliką. (Pabaiga)

POPIEŽIAUS LEONO XIII FONDAS

Neabejotina tiesa, kad įvairios organizacijos, bažnyčios ir sąjūdžiai gali išsilaikyti ir išvystyti veiklą, tik remiamos finansiskai jų narių ir prijauniančių. Taip dar Pirmojo pasaulinio karo metu ateitininkai buvo suorganizavę Rusijoje katalikų veikimo fondą, kurio pirmininku buvo kun. Mykolas Krupavičius. Bolševikams paėmus Rusiją valdžią, kun. Krupavičius buvo Voronežo revoliucinio tribunolo už akių nuteistas mirti. Jis pasislėpė nuo persekiojimų ir taip išvengė bausmės. Per krata jo bute buvo paimta visos fondo bylos ir pinigai.

Beatsikuriantioje Lietuvoje, kaip atspira prieš nihilistines idėjas, 1922 m. birželio 20 d. buvo suorganizuotas Popiežiaus Leono XIII fondas, kurio tikslas buvo įgyvendinti Bažnyčios socialines idėjas ir remti katalikišką spaudą bei parami mokslo siekianti jaunimą. Šis fondas pavadintas Leono XIII vardu, nes tuo laiku steigėjai žavėjosi jo enciklikomis socialiniais klausimais, pvz.: „Quod Apostolici“ ir ypač encikliką „Rerum Novarum“, kuri apima visus darbininkų klausimus.

Į fondą didesnes sumas įnešė broliai kun. Juozas ir Jonas Vailokačiai ir kiti krikščioniškos pakraipos vadai, taip, kad dar tais patiais metais fondas galėjo įsigyti Kaune, Mickevičiaus gatvėje, dviejų aukštų mūrinių namų. Greit prie to namo buvo pastatytas priestatas, kuriame įrengta katalikų dienraščio „Rytas“ spaustuve. Ši spaustuve aptarnavo ir kitus katalikiškos krypties laikraščius. Šiose patalpose tilpo laikraščio redakcijos, jose buvo ir nedidelė posėdžių salė.

Fondui ilgą laiką vadovavo dr. Leonas Bistras. 1951 m. fondas buvo atkurtas New Yorke. Jam kurį laiką vadovavo prel. Jonas Balkūnas ir Leonardas Šimutis. Vėliau fondo tvarkymo reikalams buvo renkamos valdybos.

Per ilgesnį laiką, tiek iš krikščionių demokratų nario mokesčių, tiek iš nedidelių palikimų fondas paaugo iki 50,000 dol. Ta fondo dalis naudojama einamiesiems reikalams. Iš jos atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, buvo sušelpta Lietuvos krikščioniškosios demokratijos veikla. Šiai fondo daliai dabar vadovauja Pranas Povilaitis, o pinigų investuoja Vladas Šolionas.

Atgavus Lietuvos nepriklausomybę, 1993 m. dr. Petras Ironis Jokubka buvo pakviestas vadovauti metiniams fondo vajams. Jokubka sutiko tai padaryti ir pažadėjo paskirti 100,000 dol. Jis ėmėsi organizuoti Leono XIII fondo skyrių su neliečiamu pagrindiniu kapitalu, kuris turi būti sudarytas iš narių bei rėmėjų įnašų bei jų palikimų. Tik iš to kapitalo palūkanų galima skirti lešas statyti numatytiems darbams paremti.

Pirmas su 10,000 dol. įnašu pasirodė kun. Stasys Maziliauskas. Po 1,000 dol. įnešė P. Jokubka ir Krikščionių demokratų išeivijos Čikagos skyrius. Vėliau su 1,000 kanadiškų dolerių atėjo A. Kantvydas, su 800 dol. prel. dr. Juozas Prunskis, su 500 dol. Putnamo seselės vienuolės ir prof. Julius Kakarieka. 300 dol. paaugojo tėvai pranciškonai. Kiti paaugojo mažesnę sumą, kurių pavardės skelbiame „Drauge“. 1997 m. P. Jokubka vėl įnešė 1,000 dol., kuriuos paskyrė mirusių kolegų teisininkų Felicijono ir Jadvygos Gaudušų atminimui.

Iš viso per ketverius metus į bendrą sąskaitą yra įplaukę apie 50,000 dol. Nemaža dalis tų pinigų yra sunaudota, ruošiant vajus ekspedicijos išlaidoms padengti ir 5,000 dol. yra perduota centro valdybos valdomom fondo skyriui einamoms išlaidoms padengti.

Jokubka savo pažadėtą fondui 100,000 dol. sumą laiko atšaukiamą „trust“ ir kasmet skiria iš pelno svarbiems reikalams padengti. Apie paaugimą yra paskelbiama Amerikos ir Lietuvos katalikiškojo spaudos ir tas bus daroma per amžius. Kas nori savo vardą įamžinti, Jokubkos pavyzdys turėtų tarnauti ir jiems. Kaip matome, Jokubka įnešė savo kapitalą į atšaukiamą „trust“ tad jis turi mokėti mokesčius pats iš savo kišenės.

Jokubka savo palikimą sėkmingai investavo ir 1998 m. kovo mėnesį jo kapitalas paaugo iki 130,000 dol. Iš to kapitalo yra paskirta 1,000 dol. suma paremti „Tėvynės sargai“.

Visų fondų organizatorių tikslas yra sukaupti milijoną dol. Tokį kapitalą turint ir sėkmingai investuojant, galima iš palūkanų sušelpiti daugiausia reikalingas programas ir bėdos atvejui turėti apmokamą administratorių.

Šiuo metu Leono XIII fondas remia krikščioniškos krypties organizacijas Lietuvoje. Mums visiems rūpi, kokia Lietuva bus ateity ir tik tokios organizacijos galės ten atstatyti pašlijusią moralę.

Nepaisant daugelio mūsų narių pasyvumo, mes turime narių, kurie yra testamentu užrašę ar žodžiu pasižadėję po 100,000 dol. Fondo valdyba pasizada tokiu investatoriaus kapitalą investuoti atskirai ir, kada iš jo kapitalo palūkanų bus paaukojama 1,000 dol. ar daugiau, jo vardas bus paminimas Amerikos ir Lietuvos krikščioniškos krypties spaustuve, taip jo vardas ar jo giminės vardas bus įamžintas ir tarnaus kaip pavyzdys kitiems.

Amerikos lietuvių tvarkomas Popiežiaus Leono XIII fondas galetų tarnauti pavyzdžiu ir Lietuvos krikščioniškos krypties organizacijoms. Ten gal neatiras Vailokačių ar Jokubkų, kurie įneštų tokias sumas iš karto, bet tegu nariai ar prijaunantieji reguliariai paaukuoja po keturis penkis litus kasmet. Susidarius tokių aukot. jų didesniams skaičiams, per daugelį metų susidarytų gera suma ir iš tos sumos pelno būtų galima parami krikščionišką veiklą.

Pagaliau ne tiek svarbu, kiek bus surinkta pinigų, kiek svarbu palaikyti organizaciją gyvą ir turėti su nariais ryšį.

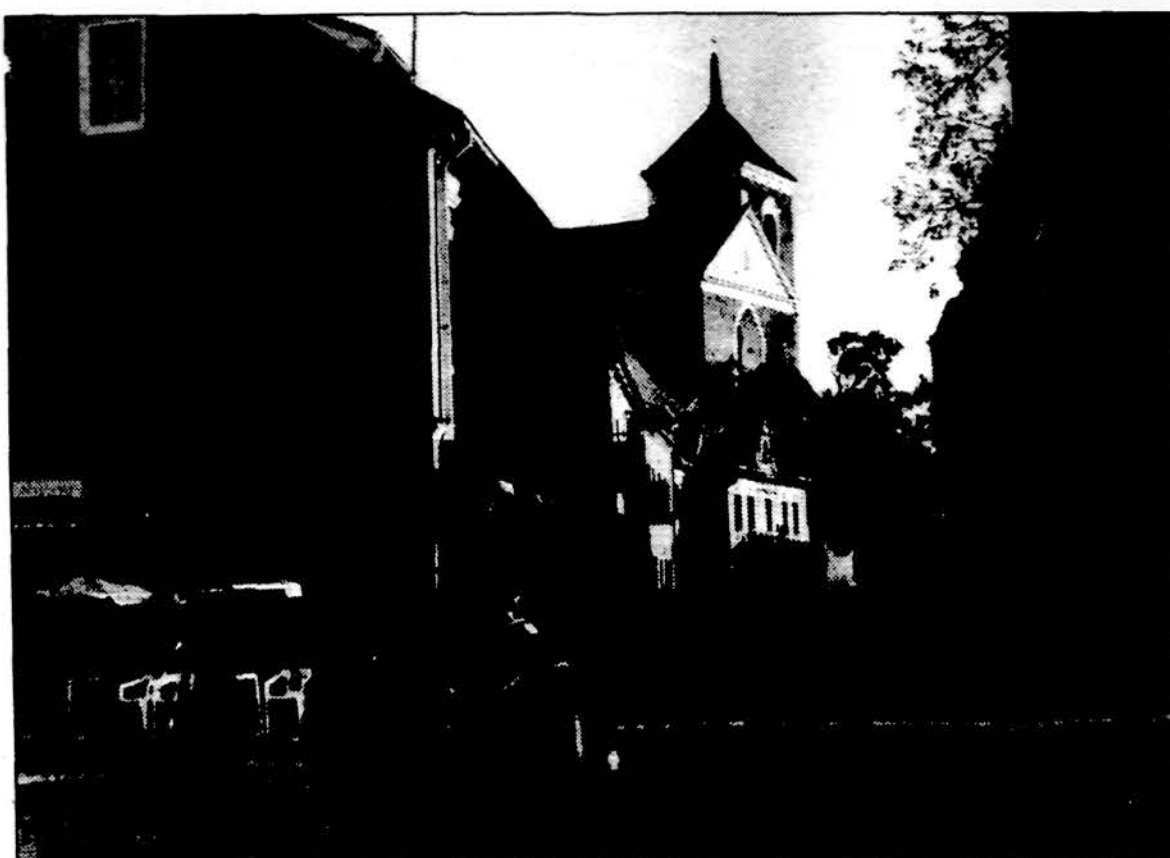
Stasys Maziliauskas

ATIDARYTA FOTOGRAFIJŲ PARODA

Seimo rūmuose gegužės 19 d. iškilmingai atidaryta Vilhelmo Janiselio fotografijų paroda. Ji pradėjo Didžiosios tremties 50-mečiui paminėti skirtus renginius.

V. Janiselio nuotraukose įamžintas jo šeimos bei likimo brolių gyvenimas tremtyje. Fotografijų autoriaus šeima į Sibirą buvo ištremta 1949 m. kovo 27 dieną. Prasidėjus atšilimui, 1958 metais, jiems buvo leista grįžti į Lietuvą.

Atkūrus nepriklausomybę V. Janiselis atgavo ir tėvų namą Žadeikiuose.

Kauno vaizdelis.

Nuotr. Viktoro Kapočiaus

TARP MŪSŲ KALBANT

TRAUKIA DŪMA, KAIP PADŪKĖ

Viena mano pažįstama pakenkė (lietuvaite) buvo labai pamėgusi tabaką. Galima sakyti, kad ji rūkė dieną ir naktį. Pokario metais ji nedvejodama išsikeisdavo maištą į cigaretes. Teko nugirsti, kad ji, atvykusi į JAV, tiesiog paskendo tabako dūmuose. „Ką tu čia dabar, mesk tą rūkymą ir pradėk rūpintis sveikata“, sakydavo jos pažįstami. Bet ji nepaisydavo patarimų. Vieną kartą, gnaibydama nuskintą ramunės žiedą, tarytum prisimindama „mylinę“, pusbalsiu kartojė „mesti-nemesti“ žodžius. Kaip tyčia, paskutinis ramunės žiedėlis buvo palydėtas „nemesti“ žodeliu. Taip atsitikus, ji plačiai nusišypsojo, krito į minkštąsias, išsitraukė cigaretes, ir užsimetusi koją ant kojos, giliai įtraukė uždegto cigaretes dūmą. Godžiai traukdama dūmą, bemačius paskendo tabako dūmų debeselyje. Šiai rūkalei kartais nebūdavo gana ir trijų pokelių cigarečių. Dar keletą metų parūkiusi, sulysio ir sunyko. Vis dėlto vieną dieną metė rūkusi. Deja, buvo per vėlu. Netrukus mirė, pakirsta nepagydomos ligos.

Pastaruoju metu daug rašoma ir kalbama apie rūkymo kenksmingumą. Vyresnio amžiaus amerikiečių tarpe gerokai sumažėjo rūkiančiųjų skaičius. O jaunimelis, nebudamas tėvų ir mokytojų patarimų, traukia dūmą kaip padukę. Jie nepaiso įspėjimų ir jų nebaugina didėjančios rūkalų pardavimo kainos. Amerikoje nelengvai sprendžiamas rūkymo klausimas. Kituose kraštuose susidare kone beviltiška padėtis. Nedidelės vilties ir mūsų tėvynėje, Lietuvoje. Galima teigti, kad pastaraisiais metais atvykę

mūsų tautiečiai savo rūkymu gerokai pralenkia anksčiau čia įsikūrusius.

Šiame krašte vis daugiau ir daugiau suprantama rūkymo žala. Net ir valstybės prezidentas rado reikalą pakelti prieš rūkymą savo balsą. Valdžia imasi įvairių priemonių. Rengiamasi dar daugiau suvaržyti rūkalų pardavinėjimą ir padidinti pardavimo kainas. Tačiau yra abejojančių tokių priemonių sėkmingumu. O priaugančioji karta stačiai šaiposi iš valdžios pastangų. Yra manančių, ypač jaunimo tarpe, kad rūkalų varžymas, gali paskatinti didesnę narkotikų vartojimą.

Vieni rūko, kiti uosto, o dar kiti kramto tabaką. Rūkomo cigaretes, pypkes, cigarai, cigarilės ir į popierelį sukamas tabakas. Pastaraisiais metais vyrai ir moterys randa malonumo, rūkydami cigarus. Jau paaugliai pradėjo mėgautis ešgaro dūmais. Kaip anksčiau buvo sakta, JAV pastaruoju metu gerokai sumažėjo vyresnio amžiaus rūkatorių skaičius, tačiau aiškiai matoma jaunimelio „pažanga“.

Neseniai vienas asmuo padarė paprastą, tačiau, atrodo vertingą pasiūlymą. Jo manymu reikėtų nustatyti datą. Pavyzdžiui, galėtų būti nustatyta 2000 m. sausio 1 d. data ir kartu oficialiai paskelbta, kad leidžiama rūkyti tik gimusiems po šios, tai yra 2000 m. sausio 1 d., o visiems kitiems griežtai draudžiamas bet koks rūkymo tabako vartojimas. Reikėtų pridurti, kad šiam pasiūlymui netruksta originalumo. Vis tik sunku tikėtis šio pasiūlymo įgyvendinimo šioje visokiųjų laisvųjų šalyje.

Beje, rašytojas Mark Twain vieną kartą pasakė, kad labai

nesunku atsisakyti įprasto rūkymo. Jis, girdi, taip yra padaręs keliolika kartų. Tebūna leista pasakyti, kad kai kuriems tikrai nepakanka vieno karto. Pavyzdžiui, čia rašančiajam pirmą kartą nepavyko, tačiau antrą kartą nepistigo sėkmės.

BANKUI SUGAŽINAMOS ANTIKVARINĖS VERTYBĖS

Kultūrinę vertę turintis turtas, antikvariniai daiktai, metalinės vertybių saugojimo spintos, seifai ir kitas turtas, esantis Lietuvos banko pastate Kaune, Maironio gatvėje 25, vyriausybės nutarimu perduodamas Lietuvos bankui.

Iki šiol tas turtas priklausė Lietuvos valstybiniams komerciniam bankui (LVKB), kurio padalinys ten nuomojo patalpas.

Po nepriklausomybės pasikeitimo atkurtas Lietuvos bankas atgavo nuosavybės teises į 1925-1928 metais pastatytus Lietuvos banko rūmus, tačiau juose nuo prieškarinio metų išlikęs kultūrinę vertę turintis turtas nebuvo grąžintas.

Šios problemos sprendimą pagreitino LVKB žlugimas. Jo įsipareigojimai ir veiksnys aktyviai, materialūs ilgalaikis ir trumpalaikis turtas kovo 26 d. vyriausybės nutarimu perduodamas Taupomajam bankui. Balandžio 6 d. vyriausybė savo nutarimą papildė, atsižvelgdama į Lietuvos banko tikslus.

Lietuvos banko rūmuose Kaune yra istorinių šviestuvų, baldų, tarp jų didelis posėdžių stalas, kuriais naudojosi pirmieji šio banko vadovai ir darbuotojai, paaugusiuoju veidrodžių ir kito kultūrinę vertę turinčio turto, kuris vėl priklausys Lietuvos bankui. (ELTA)

Seimo pirm. Vytautas Landsbergis (kairėje) dalyvavo Vilhelmo Janiselio (dešinėje) fotografijų parodos atidaryme gegužės 19 d. Vilniuje.

CLASSIFIED GUIDE

IVAIROS

ELEKTROS
[VEDIMAI - PATAISYMAI]
Turiu Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiestyje. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

LIETUVIS, lauko priežiūros darbu (landscaping/maintenance) bendrovės savininkas, Washington, D.C., ieško darbininko, kuris galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Galime padėti gauti darbo leidimą. Suteikiama pigus butas - \$130 mėnesiui. Kreiptis tel. (202) 244-2373.

AT TOMCIELLO NAMŲ SVEIKATOS, IR GYVYBES DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapols ir Off. Mgr. Aukšė S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 581-8654

TAISOME
SKALBIMO MAŠINAS, ŠALDYTUUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VĖSINTUVUS.
H.DECKYS
TEL. 773-585-6624

Reikalingos moterys namų valymui. Viena moteris valo 2 namus į dieną. Alga \$380 į sav. Kambarių gyventi ir transportacija bus patalpinta. Darbas ne Čikagoje. Tel. 606-244-9393 arba 606-444-5126. Susikabinti galima lenkiškai, rusiškai arba angliškai.

Išnuomojamas vienas atskiras kambarys su bendra virtuve. Tel. 708-267-2364.

Reikalingos moterys valymo darbams. Tel. 708-423-9162. Kalbėti lietuviškai.

Namų valymui reikalingos jaunesnės amžiaus moterys turinčios savo transportą. Tel. 815-464-7146 arba 708-802-9197.

NEKILNOJAMO TURTO

GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS
(773) 586-5859
(708) 425-7160

RIMAS L. STANKUS
• Greitas ir sąžiningas patarimas
• Nuosavybių įkainavimas veikiu
• Perkame ir parduodame namus
• Pensininkams nuolaida

Century 21
KIMCICK REALTORS
7922 S. Pulaski Rd.
4365 S. Archer Ave.

DANUTĖ MAYER
773-284-1900

Jei norite parduoti ar pirkti namus kreipkitės į Danutę Mayer. Ji profesionaliai, sąžiningai ir asmeniškai patarimas. Įkainavimas veikiu.

Home Health Care Intl. Agency
ieško asmenų prižiūrėti vyr. amžiaus žmones. Anglų k. reikalinga. Vairuotojo leidimas ir rekomendacijos pageidaujamos. \$75 iki \$120 į dieną. Skambinti Phil arba Janusz, tel. 414-763-2615.

Lietuvis, Flagstaff, AZ, planuoja įsteigti „nonprofit“ namus vyr. amžiaus lietuvių kilmės žmonėms ant savo gražios sausos, miško apaugusios žemės. Šiam projektui įgyvendinti jis ieško partnerio, kuris galėtų prisidėti ir finansais. Susidomėjusius prašo rašyti: Dale Hall, 3211 W. Sell's Dr., Phoenix, AZ 85017.

POLISHER
Permanent position available with small manufacturer of valves and faucets. Must have experience on brass castings. Excellent starting pay plus all benefits.
Call 312-666-5500.

STONEHENGE OF LEMONT LUXURY CONDOMINIUMS

Within walking distance of the Lithuanian Centre, Walgreen, Jewell and shopping.

BEAT THE PRICE INCREASE!!!

2 bedroom 2 bath units starting from \$122,900
Model hrs. - Sun. 12-5 p.m. or weekdays call for appt.
Directions: 1 block East of State Street on 127 St.
E.T. MANSELL-CONSTRUCTION CO., INC. Tel. 630-257-3305.

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru.

Automobiliai ir komercinės siuntos.

PINIGAI pervedami doleriais.

Kokybiški maisto siuntiniai pradžiuojus

Jūsų artimuosius:

Diarys - \$98, šventinis - \$45.

Dirbame kasdien, ketvirtadienis iki 7 v.v.

TRANSPAK, 4545 West 63rd Street, Chicago, IL.

Tel.: (773) 838-1050.

Lemonte: šešt. 9-1 v.p.p., sekm. 9-1 v.p.p.

Atstovybė Lietuvoje: Vilnius, 26-24-27, 26-28-27.

KNYGA - GERIAUSIA DOVANA. MALONU DOVANOTI, SMAGU GAUTI!

Kiekvieną ketvirtadienį Jums, „Draugo“ 4 psl., spausdiname trumpą ištrauką iš mūsų knygų katalogo. Įsigykite!

Autorius (v.pav.)	Pavadinimas	Kaina
1. Alė Rota	Daigynas	\$6.00
2. Aloyzas Baronas	Daiktai kasdieniniai	\$1.00
3. Mikulskis	Dainos ir giesmės	\$15.00
4. Julius Sinis	Dainos ir giesmės lietuviams	\$6.00
5. Vacys Kavaliūnas	Dalia	\$7.00
6. Antanas Musteikis	Dangaus ir žemės šaknys	\$5.00
7. Vincas Šalčinaitis	Dėdės Samo žemė	\$13.50
8. Violeta Pakcinskaitė	Dėmesio, žiūrėk į mane	\$2.00
9. Aleksandras Merkelis	Didysis varpininkas Vincas Kudirka	\$15.00
10. V. Juodeika	Didžioji iliuzija II d.	\$10.00

Knygas užsisakyti galite tel. 773-585-9500, fakso 773-585-8284 arba paštu. Mūsų adresas: „Draugas“ administracija, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629. Persiuntimo išlaidos vieni knygai - \$3.95, kiekvienai papildomai pridėti \$0.95. Gyvenantiems IL valstijoje pridėti 8.75% „sales tax“.

„Draugo“ administracija

PARTIZANŲ VADO MIRTIS

HENRIKAS KUDREIKIS

Raudonasis rašė M. Barysas savo apybraižoje „Paskutinis šūvis: paskutinį „Prisikėlimo“ apygardos vadą Juozą Paliūną pristato kaip dvarininko sūnų. Iš Tilindžių kaimo (Kėdainių apskr.) buvo kilęs iš gausios šeimos — devyni sūnūs ir viena dukra. Karo pradžioje vedė Petraitytę iš Pilių kaimo ir valdė tik 12 ha ūkį. Turėjo sūnų ir dukterį.

Pirmomis antrosios bolševikų okupacijos dienomis tapo Lietuvos partizanų. Išrinktas grandies vadu, pradėjo gyvenimą pavojuose, dienomis ir naktimis. Bolševikai nugriovė jo trobesius. Žmona su vaikais pabėgo pas gimines į Kauną.

Savo užrašuose Paliūnas rašė: „Šiandien, 1950 m. sausio 1 d., sutinkant Naujuosius metus, apsvairstau, kiek pergyvenau ir kiek pasidarbavau tėvynei. Kiek netekau bendraamžių? Tai suteikia ne baimę, o pasiryžimą, nes matau, kad ne vienas kovojau, o dauguma ir dar ryžtingiau“.

Pradėjus kovą nuo pirmųjų okupacijos dienų, jau 1944 m. lapkričio mėn. įvyko pirmos kautynės. Prie Plinkagalio kaimo nukauti 3 ir nelaisvėn paimti 6 stribai. Vėliau santykiai skaičiais su priešu tapo skirtingi. Gruodžio mėn. jau apylinkės miškuose siautė per 1,000 rusų kareivių. Įvyksta garsiosios Pašilių kautynės, kurių metu žuvo apie 90 rusų, o lietuvių tik 22. Tai paskutinės kautynės, kur priešas buvo sunaikintas.

Kovos tęsėsi penkerius metus, dešimtis susidūrimų su gauseniu priešu. Įvyksta atsipalaidavimo veiksmai, tenka kęsti vargą ir šaltį drėgnuose miškuose. 1945 m. rugpjūčio mėn. Vakatkainių mūšyje Pa-

liūnas praranda nemažai draugų, daug žūsta, kiti pakliūva nelaisvėn. Gyvas paimamas dalinio vadas Vl. Kuriška-Dudėlė. Jį sušaudo Kėdainiuose.

Po kelių aršių kautynių J. Paliūnas tampa vadu, tėvūnijos instruktoriumi, vėliau ir vadu. Vėliau perima „Prisikėlimo“ apygardą. Apdovanotas pasižymėjimo ženklais ir garbės lapais. Pakeltas partizanų jr. leitenantu, vėliau leitenanto laipsniu. Du kartus sužeidžiamas. Partizanų archyve rasta jo patriotizmo pilnų įsakymų, pasirašytų „Ryto“ slapyvardžiu.

Okupantai dėjo daug pastangų, kad būtų sunaikintas žymus ir veiklus partizanų vadas. Jie pasiuntė į mišką gydytoją Vytautą Remeiką, kilusį iš turtingos šeimos. Partizanai juo pasitikėjo. Jis išdavė 17 slaptaviečių šifrų, ryšinių pavardes ir partizanų vado slaptavietę.

Žvelgiu į paskutinę „Prisikėlimo“ apygardos vado nuotrauką. Sėdi ant kelmo su automatinio šautuvu rankose, Lietuvos kariuomenės karininko uniforma. Veide didelio susirūpinimo ženklai.

Sleptuvė buvo įrengta mažame tvarte, prie Dotnuvos akademijos. Remeikos išduotas po sunkios kovos J. Paliūnas žūsta. Lavonas išmestas laukan. Palaidojimo vieta nenustatyta, kūnas iki šiol nesurastas. Tai įvyko 1952 m. rudenį. Dienos neužrašyta.

Išdaviką gydytoją V. Remeiką partizanai „Lapė“ nušovė.

Nuoširdi padėka I. Meškauskui už Kėdainių partizanų kovų aprašymus.

SAVARTYNO „ČIABUVIAI“

Atėjusius į šiukšlyną pasitinka krūvos atliekų, pulkai kirvių, benamių šunų, katių ir žmonės — nedarbo, nevilties ir girtuoklystės atstovai čia kapstytis po dvokiantį purvą. Jiems savartynas nebekelia pasibijojimo, jie jau nebeuždužia baisaus puvečių kvapo... Savartynas, arba, anot „čiaubuvio“, „fazenda“ šiuos žmones maitina, rengia, priglaudžia nakvynei.

Tikrieji „fazendu“ gyventojai nekencia ir bijo tų, kurie kišasi į jų gyvenimą. Jiems ramybės neduoda policija, vaikų teisių apsaugos tarnybos, valdžios atstovai. Ivanovų šeima su 4 mažyiais atsisikraustė į Klaipėdos rajono Kalnuvėnų savartyną ir apsigyveno „šalose“ — iš skudurų, medžio nuolaužų suręstoje palapinėje. Ivanovų vaikams apgyvendinti internatuose, bet kartais, aišku, aplanko savo tėvus, jau deves metus žiemą vasarą gyvenančius savartyne.

Tą dieną, kai lankėmės Kalnuvėnuose, po šiukšlyną kapstėsi apie 50 žmonių. Į kalbas jie nesileido. Tik iš kažkur išdygęs 34 metų invalidas Juozas, pasirėmęs ant ramentų, mielai pasakojo, kaip jis čia gyvena.

— Per avariją netekau kojos. Gyvenau Klaipėdoje, turėjau šeimą. Žmona su vaikais išvažiavo į Vilnių. Savartyne jau gyvenu penkeri metais, nesiskundžiu...

Juozo barako viduje telpa guolis, krosnelė, spintelė ir krūvos daiktų. Aplink trobelę irgi rietuvės batų, drabužių, nuolaužų... Čia pat lauzvietė su vorykle. Palei Danės upę brūzgynuose daug tokių palapinių, apdangstytų brezentu,

polietilenu. Šalia būstų įrengti gultai, virtuvės su lauzavietėmis, pajuodusiais puodais, uždangstytais lėkštėmis maisto produktais, apskretusios prausyklos su dubenys užmerktais skalbiniais. Keista, kaip šie varguoliai neapsinuodija, valgydami iš seniai neplautų indų. Matyt, „užsigrudinę“ naminuke, kurios čia niekuomet netruksta. Pačiame pažliugusiame savartyne irgi kelios mažos būdelės. Čia pat ant laužų žmonės verda valgi. Ir savartyne jie moka duoklę už geresnę vietą, už surinktų daiktų apsaugą...

Kai kurie savartyne dirba „valdžiai“ — dailiai pakuoja makulatūrą. Tą daro ir Kėkš-

Kęstutis Biskis prie savo pastatyto namelio „Deksnikių senojo ažuolo“ golfo aikštelėje, kurią jis įkūrė atgavęs savo tėviškę po Lietuvos nepriklausomybės atstatymo.

tų šeima iš gretimo kaimo. Vyras sakė, kad per dieną jie uždirda 15-30 litų. Tėvams padeda du sūnūs, greitai sulauksiantys pilnametystės...

Prieš dvejus metus jų 16-metis draugas — kaimynas Arūnas — šiame savartyne žuvo po šiukšliavežio ratais. Tą dieną, kaip įprastai, stumdymiesi ir keikdamiesi šiukšlių rinkėjai skubėjo pasikui šiukšliavežį. Arūnas bėgo įsikibęs į dešinę mašinos pusę. Niekas nematė, ar jis paslydo, ar kas stumtelėjo. Pastebėjo tik parkritusį po ratais, pradėjo šaukti. Bet buvo per vėlu. Arūnas išlaikė savo brolius, tėvus, močiutę.

Kazin, ar įmanoma uždrausti vaikams raustis po šiukšles, jei jie taip užsidirba sau duoną? Ne tik sau — visai šeimai. Darbas? Rask jo kaimė, kad gudrus. Tiesa, vasarą kai kas pasiūlo nuravėti ilgiausią bulvių vagą už du litus. Kiek per dieną gali uždirdi nuolat alkanas, lietas paauglys. Tad ir eina į savartyną metalo, butelių rinkti. Kitų kaimų vaikai karpo elektros laidus, drasko elektros pastotes, rausia iš žemės kabelius.

Į Kalnuvėnų savartyną suplaukia atliekos iš viso Klaipėdos miesto. Daug gero čia randama: beveik naujų drabužių, knygų, paveikslų. Ne vienas savartyno gyventojas iškelia į dausus, mirtinai sušalęs, nužudytas sėbrų, apsinuodijęs svaigalais.

Taigi toks gyvenimas šioje „fazendoje“. Mums — bausis ir įspūdingas, jiems, „čiaubuviams“ — kasdienės duonos duodantis...

„Lietuvos sveikata“, 1998 m. Nr. 17(233)

ŽMOGUS IŠ DEKSNISKIŲ

Suvalkijos kaime — Deksniskėse, prie vinguriuojancio upelio, sausio 11-tosios rytą patekančios saulės spindulys pro apšarmojusių medžių viršūnę įspindžio į Biskių sodybos langą, paliesdamas vygę tik ką gimusio kūdikio skruostą.

Buvo 1917-iejį. Į pasaulį atėjo žmogus, tėvų pavadintas Kęstutis. Kokia gi likimo ranka pasitiko šį kūdikį? Kūdikystę supo motinos lopsinė, ir mažylio širdį sėdama lietuviškos daigų, vėliau išaugusių ir gimtojo krašto meilė. Augo Kęstutis, o su juo ir sodyboje tėvo pasodintas, jam skirtas ažuoliukas. Kas tada galėjo pagalvoti, kad Kęstutis ir ažuolas, kaip dvyniai, bus tvirtai suaugę?

Neilgai buvo skirta klestėti kartai: ažuoliukas jau ažuolu, gliui įleides šaknis Deksniskiu sodžiaus žemėn, pasiliko vienas, o Kęstutį 1944-ųjų karo negandos nubloškė į vakarus, į ten, kur visi ieškojo prieglobsčio išsigelbėti nuo tautos sunaikinimo.

Bėgo metai. Jų branda į gyvenimo puslapius vis rašė naujus atradimus, bet laiko deganti žvakė vaikystės ir jaunystės prisiminimų neištirdė: juo gilesnė amžiaus brydė vedė Kęstutį, tuo jis aiškiau ir aiškiau matė savo gyvenimo viziją prie jam pasodinto ažuolo.

1997-ųjų gegužės 26 d. Kęstutis išėjo anapus... Išėjo taip tyliai, net durų neužtrenkęs, tarsi pasakęs, kad noris grįžti prie savojo aštuoniadesimtmečio... Buvo ir liko du: senasis ažuolas ir Kęstučio Biskio amžinosios ramybės kauburelis Deksniskiu žemėje.

Vilniaus Aklųjų vaikų namų auklėtiniai spektaklyje „Velykos“ balandžio 18 d. Profasjūnų kultūros rūmuose surengtoje šventėje. Nuotr. Eltos

A.†A.
Inž. ALGIRDAS JONYNAS

Gyveno Pacific Palisades, CA, prie Ramiojo vandenyno. Po aortos operacijos š.m. balandžio 15 d. susidarius komplikacijoms, mirė gegužės 20 d. Šv. Jono ligoninėje, Santa Monica, CA, sulaukęs 75 metų.

Gimė Lietuvoje, Jurbarko. Užaugo Kaune. Baigė „Aušros“ gimnaziją, vėliau Muenchen universitetą, Vokietijoje.

Gyveno 9 metus Kanadoje, Toronto mieste, vėliau 42 metus JAV.

Gegužės 23 d. po religinių apeigų Šv. Kryžiaus koplyčioje, velionis buvo palaidotas Culver City, CA, kapinėse.

Nuliūdę liko: žmona Saulė Katiliūtė, sūnus Tomas ir dukterys Jolita ir Ilona bei keturi anūakai; sesuo Regina Vasiliauskienė-Rajauskienė, NY.

A.†A.
ONA TIKNEVIČIENĖ

Mirė m. gegužės 27 d., Elgin, IL, sulaukusi 83 metų.

Nuliūdę liko: sūnūs Vytas, marti Erika Kempka, Vincas, marti Irena Tiknius, marti Irena Kempka; anūkės Marina, vyras Mark, Gonciarz, Bridget, vyras Michael Jacobsen, Katherine, vyras Robert, Gutierrez; anūakai: John, žmona Melissa Kempka, Tomas Tiknius; proanūakai: Rylin Gonciarz, John B. Kempka.

Velionė pašarvota gegužės 29 d., penktadienį, nuo 4 iki 9 val. vakaro Vance Funeral Home laidojimo namuose, 1424 So. 50 Ave., Cicero, IL.

Laidotuvės įvyks gegužės 30 d., šeštadienį. Mišios bus aukojamos Šv. Antano parapijos bažnyčioje 9 val. ryto. Po Mišių Velionė bus palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuliūdę: sūnūs, marčios, anūakai ir proanūakai.

A.†A.
ENNA KISIELIENĖ
PAULIUKONYTĖ

Gyveno Sydney, OH.

Po sunkios ligos mirė 1998 m. gegužės 24 d., sulaukusi 75 metų.

Nuliūdę liko: vyras Alfonsas, MD, sūnus Vytas, marti Martha; vaikaičiai: Andrew, Julia, Curtis ir Oliver; mirusio brolio sūnaus Tomo, MD, žmona Rita; vaikaičiai: Gilius, žmona Sabina, Tadas ir Aliukas; mirusio brolio Ričardo našlė Gražina, MD, jos duktė Jūratė Jakulis-Jason ir pusseserė Julija Dantienė.

Šv. Mišios už Velionę bus aukojamos gegužės 30 d., šeštadienį, 10:30 val. ryto Holy Angels bažnyčioje, Sydney, OH. Vietoje gėlių prašoma aukoti Lietuvių fondui.

Mylimam Tėveliui

A.†A.
ALGIUI VISOCKIUI

mirus, dukrai GAIDAI, ilgametei „Grandies“ šokėjai, ir žmonai ZITAI reiškiamė nuoširdžiausią užuojautą.

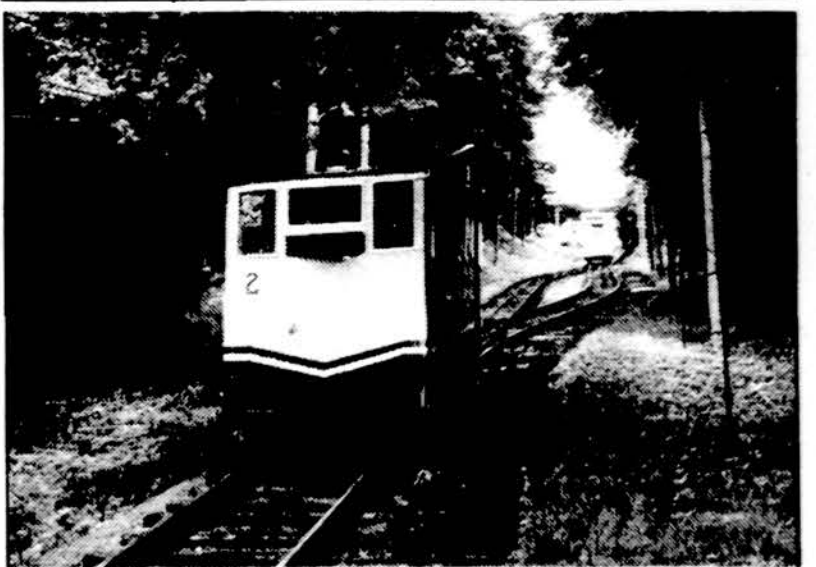
Jaunimo tautinis ansamblis „Grandis“

Mylimam Tėveliui

A.†A.
ALGIUI VISOCKIUI

mirus, mūsų nuoširdžiausia užuojauta žmonai ZITAI ir mūsų mielai draugei GAIDAI. Mes kartu su jumis liūdimė.

Daina ir Gintaras Aukštuoliai Mary Ellen ir Linas Martis
Felicia Banyte Gregory Palis
Violeta ir Eduardo Fabianovich Edwardas Račkus
Jonas Grigolia Vida Rudis
Rima Kelertaitė Dalia ir Martynas Trakiai
Rūta ir Arnoldas Končiai Aldona ir Frank Trejo

Senasis Kauno funikulierius.

Nuotr. V. Kapočiaus

BŽ, 1998 m. Nr. 4

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Ateitininkų namų gegužinė jau netoli. Kas dar negrąžino laimėjimo bilietėlių šaknelių, labai prašoma kuo greičiau tai atlikti. Gal kaip tik busite laimingieji Ateitininkų namų ir šeimos šventėje gegužės 7 d.

Čikagos Šeimos klubas kviečia į susitikimą, kuris ruošiamas paskutinį gegužės šeštadienį (05.30) Jaunimo centre. Socialiniais klausimais kalbės JAV LB Socialinių reikalų tarybos pirm. Birutė Jasaitienė; ji atsakins ir į dominančius klausimus. Apdraudodos reikalais kalbės Frank Zapolis iš „State Farm“ bendrovės. Apie ruošiamą išvyką į gamtą papasakos Mindaugas Bielskus. Kvietime visus. Informaciją teikia Marija Seireikienė tel. 708-389-3017.

Silvija Vėlavičienė, Martyno Mažvydo bibliotekos lituanistikos skyriaus vedėja, 1997 metų rudenį lankydama Chicago su knyga paroda, tarpininkaujant dail. Magdalenai Stankūnienėi, surado progą aplankyti ir Dziugų šeimą Oak Lawn, IL. Ją labai domino per 50 metų sukaupti knygų ir periodinių rinkinių leidiniai, išleisti stovyklų laikais Vokietijoje, nes Mažvydo bibliotekai dar iki šiol kai kurių nepavyko išsiųsti. Buvo nustebinta, nes užtikino tam tikrą skaitinį paieškomų knygų, kurias, jai grįžus į Lietuvą, Dziugas pasiuntė Mažvydo bibliotekai.

Gavusi knygas, rašo: „Primkite pačius nuostabiausius mano sveikinimus bei padėkos žodžius Jums ir p. Sofijai. Dėkoju už dėmesį ir už Jūsų jaukių namų šilumą, už knygas, dovanas Mažvydo bibliotekai. Dar sykį dėkoju už draugystę, už meilę knygai, už dėmesį mano asmeniui“. Šiomis dienomis iš jos gautas kitas laiškas: „Su didžiausiu malonumu prisimenu savo viešnagę Jūsų gražioje namuose. Geriausi linkėjimai Jūsų — žydi alyvos, kaštanai, obelys. Ačiū Dievui, praeityje ir sulaukėme gražiausio šilto laiko. Su pagarba ir dėkingumu“.

Beverly Shores Šv. Onos bažnyčioje šį sekmadienį, gegužės 31 d., 12 val., šv. Mišias aukos prel. dr. Ignas Urbonas. Uzdarius Šv. Kazimiero lietuvių parapiją Gary, IN, tai bus pirmos šv. Mišios, kai susirinks Indianos, Illinois valstijų šiaurėje ir Michigan valstijos pietų dalyje gyvenantys lietuviai. Kitos šv. Mišios bus aukojamos birželio 14 d. Union Pier, MI. Po šio sekmadienio pamaldų, 1:30 val. p.p., Fortune House vyks Beverly Shores lietuvių klubo susirinkimas su svečiais.

Petras Bingelis, Tustin, CA, atnaujindamas „Draugo“ prenumeratą, mus apdovanojo 205 dol. dovana. Širdingai dėkojame.

„Mažoji tautinių šokių šventė“ ruošia Jaunimo centre birželio 14 d. Mūsų tautinių šokių šokėjai ir dainininkai, prieš išvykdam į Lietuvą dalyvauti Pasaulio lietuvių dainų šventėje, atliks programą. Bus prisiminti Tragiškieji birželio įvykiai — apie juos kalbės dr. Petras Kisielius. Šventę ruošia JAV LB Kultūros taryba, kuri šiais metais — vos pradėjusi kadenciją — lietuvišką visuomenę jau apdovanojo keliais vertingais renginiais. Padėka už jų organizavimą daugiausia priklauso darbuotojams pirmininkei Marijai Remienei.

Daumanto-Dielininkaičio jaunųjų ateitininkų kuopos susirinkimas sekmadienį, gegužės 17 d. vyks Ateitininkų namuose, Lemonte. Visi dalyvaukime vaikams skirtose šv. Mišiose Pal. Jurgio Matulaičio misijos bažnyčioje. Po Mišių skubėkime į Ateitininkų namus švęsti Sekmines su piemenėlių lauzu. Dėkime sportiniais drabužiais. Dalyvaukime visi!

Daug kas ruošiasi šią vasarą į Lietuvą, ypač dalyvauti šventėse birželio gale — liepos pradžioje. Verta dar kartą prisiminti Pasaulio lietuvių dainų šventės programą (ji jau buvo spausdinta „Drauge“). **Birželio 28-30 d.** į Vilnių atvyksta užsienio lietuviai, jiems ruošiamas sutikimas; **liepos 1 d.** vyks užsienio lietuvių chorų ir šokių ansamblių bendros repetitijos; **liepos 2 d.** repetitijos bus tęsiamos Vilniaus miesto stadionuose, o vakare vyks užsienio lietuvių meno grupių koncertas Vaidas reikalų kultūros rūmuose; **liepos 3 d.** labai užimta įvairiais renginiais — vyks ir repetitijos, ir folkloro ansamblių bei tautodailininkų sutikimas Vilniuje, regalių įteikimas Dainų šventės meno vadovams, liaudies meno parodos atidarymas Šiuolaikinio meno centre, folkloro popietė Sereikiškių parke, generalinė ansamblių vakaro koncerto repeticija Kalnų parke ir t.t.; **liepos 4 d.** repetitijos, mišrių ir lygių balsų chorų konkurso baigiamasis ratas Valstybinėje filharmonijoje, laureatų pagerbimas, ansamblių vakaro koncertas Kalnų parke; **liepos 5 d.** Dainų dienos dainų repetitijos Vingio parke, šokių dienos koncerto generalinė repeticija ir vakare — koncertas Žalgirio stadione; **liepos 6 d.** Valstybės dienos skirti renginiai, šventinės eitynės iš Arkikatedros aikštės į Vingio parką, Dainų dienos koncertas Vingio parke, šventinis salutas.

Išlydint tautinių šokių grupes ir dainininkus į Lietuvą vyksiančių Pasaulio lietuvių dainų bei šokių šventę, JAV LB Kultūros taryba ruošia atsisveikinimo „šventukę“ birželio 14 d., sekmadienį, 4 val. p.p., Jaunimo centre.

Antanas Skridulis, Daytona, Beach, FL, su nauja prenumerata atsuntė 105 dol. auką, laikraščio išlaidoms sumazinti. Esame labai dėkingi.

LFK „Lituanica“ vyrų komanda sekmadienį, gegužės 31 d., 3 val. p.p. žais pirmenybių rungtynes prieš „Real“ futbolo komandą. Rungtynes vyks Lemonte, aikštėje prie PL centro. Šiuo metu „Lituanica“ yra viena pirmiausių komandų pavasario rato varžybose „Metropolitan“ lygos I divizione. „Lituanica“, po penkių rungtynių, džiaugiasi surinkus 12 taškų. Visi futbolo mėgėjai kviečiami sekmadienio popietę maloniai praleisti stebint mūsų vyrus žaidžiant aukšto lygio žaidimą ir paskatinti juos dar vienai pergalei.

Čikagos ir apylinkių ateitininkų šeimos šventė vyks sekmadienį, birželio 7 d. Šventė pradedama 9 val. r. šv. Mišiomis Pal. Jurgio Matulaičio mšioje. Po Mišių — 10:30 val. r. iškilmingas posėdis PL centro did. salėje. 12 val. p.p. gegužinė Ateitininkų namuose. Visi jaunučiai, moksleiviai ir studentai privalo dėti uniformomis. Visi ateitininkai ir visuomenė kviečiami dalyvauti.

LIETUVIAI PRISIMINĖ SAVO MIRUSIUS KAPINĖSE

„Memorial Day“ šventės proga praėjusį sekmadienį ir pirmadienį abiejose Čikagos lietuvių kapinėse buvo prisiminti ir pagerbti ten besilaisvintieji mūsų tautiečiai.

Gegužės 24 d. iškilmingos apeigos įvyko lietuvių Tautinėse kapinėse Justice, IL kur susirinko nemažas būrys žmonių. Čia, šalia kitų asmenų, kalbėjo ir naujasis Lietuvos konsulas Čikagoje Giedrius Apuokas. Iškilmėse grojo orkestras, atliktos solo giesmės. Gyvieji lankė ir puošė savo artimųjų kapus.

Dar didesnė žmonių minia susirinko pirmadienį, gegužės 25 d. į Šv. Kazimiero lietuvių kapines, kurioms šiemet sueina 95 metai. Šioje vietoje prieš pietus vyko šv. Mišios, kurias aukėjo tėvų marijonų provinciolas kun. Donald Petraitis, MIC. Jų metu gražiai giedojo muz. Fausto Strolis vadovaujamas Lietuvos Vytų choras ir veteranas solistas Algirdas Brazdis. Čia organizuotai dalyvavo Kolumbo Vytų su savo išpūdingomis uniformomis garbės sargyba, Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės uniformuoti nariai, Dariaus-Girėno Amerikos legiono karo veteranai.

Po šių pamaldų daugumas žmonių pasuko prie kapinių steigėjų paminklo, kur įvyko specialios mirusiųjų mūsų tautiečių pagerbimo iškilmės. Čia taip pat dalyvavo ir gaušiu šaulių organizacijos narių būrys, nors šiaip žmonių nebuvo labai daug.

Iškilmės pradėjo šį kapinių direktorius kun. Jonas Kuzinskas, o kiek ilgesnė kalba pasakė 1960 metais įsteigto lietuvių Bendruomenės pasaulietiški lietuvių teisams šiose kapinėse apginti komiteto pirm. Algis Regis. Šis uolus lietuviškųjų reikalų gynėjas išskėlė didelę senosios išeivijos tautiečių įnašą ne vien tik savųjų kapinių steigimui. „Jie kūrė savas bažnyčias, mokyklas, kapines, organizacijas, nežiūrint, jog jų dauguma buvo beraščiai“, o ne daktarai. Tačiau jie buvo nepaprasto lietuviško nusiteikimo, lietuviškos dvasios žmonės ir jie turi būti mums pavyzdžiu“, akcentavo A. Regis.

Todėl kalbėtojas kvietė susirinkusius eiti tą didžiulį pėdmos, savo mintis baigdamas: „Nepasilikime dūmu, blaškomi vėjo.“

Taip pat trumpai įsusirinkusius prabilo 1971 metais įsteigtos Šv. Kazimiero lietuvių kapinių sklypų savininkų draugijos pirm. Birutė Matulaitienė.

PLC POPIETĖ SU SVEČIU IŠ KAUNO
Beveik kiekvieną savaitgalį Pasaulio lietuvių centre vyksta renginiai, lankosi svečiai iš arti ir toli, net iš mūsų gimtojo krašto. Praeitą sekmadienį (05.24) PLC patalpose esančioje Pal. Matulaičio misijoje lankėsi lietuviai, išeivijos vyskupas Paulius Baltakis, OFM

JAV LB Kultūros tarybos pirmininke Marija Remienė su poetu Bernardu Brazdžioniu, dalyvavusiu tarybos ruošose „Poezijos dienos“ gegužės 22 d. Jaunimo centre žemutinėje salėje.

tenė. Tik gaila, kad nebuvo mikrofono ir ne visi šiose iškilmėse dalyvavusieji galėjo girdėti kalbėjusiųjų žodžius.

Iškilmių pabaigoje gražių dainų vainiką prie paminklo padėjo L. Vytų choro nariai, muzikai Daiva Kimtytė ir Alfonsas Seniūnas.

Prie šio paminklo dalyvavusieji buvo pakviesti susirinkti prie Romui Kalantai pagerbti pastatytą paminklo kapinėse. Čia programa buvo trumpuote: apie šį Lietuvos herojų prispažintą, jaunuolių buvo šiek tiek pakalbėta, o po to giedotas Lietuvos himnas.

Kadangi visose šiose apeigose vieną iš pagrindinių rulių vaidino Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės nariai, tai po iškilmių Šaulių namuose, Brighton Parko lietuvių telkinyje, įvyko iškilmių užbaigiamieji pietūs, kuriuose dalyvavo patys nariai ir svečiai.

Taip ir buvo užbaigtas dvi dienas užtrukęs mirusiųjų prisiminimas ir pagerbimas Čikagos lietuvių kapinėse, davęs progą atkreipti dėmesį į mūsų amžinybės iškeliauvusius tautiečius, iš kurių reikia imtis stiprybės bei patirties dabarties ir ateities darbams.

Ed. Šulaitis

PLC POPIETĖ SU SVEČIU IŠ KAUNO

Beveik kiekvieną savaitgalį Pasaulio lietuvių centre vyksta renginiai, lankosi svečiai iš arti ir toli, net iš mūsų gimtojo krašto. Praeitą sekmadienį (05.24) PLC patalpose esančioje Pal. Matulaičio misijoje lankėsi lietuviai, išeivijos vyskupas Paulius Baltakis, OFM

PLC POPIETĖ SU SVEČIU IŠ KAUNO
Beveik kiekvieną savaitgalį Pasaulio lietuvių centre vyksta renginiai, lankosi svečiai iš arti ir toli, net iš mūsų gimtojo krašto. Praeitą sekmadienį (05.24) PLC patalpose esančioje Pal. Matulaičio misijoje lankėsi lietuviai, išeivijos vyskupas Paulius Baltakis, OFM

ir suteikė Sutvirtinimo sakramentą gražiam būriui mūsų jaunimo.

Prieš šias iškilmes centro didžiojoje salėje įvyko PLC Kultūrinių renginių komiteto suorganizuoti pietūs. Juose dalyvavo ir įdomų pranešimą apie švietimo problemas Lietuvoje padarė Kauno Jėzuitų gimnazijos direktorius ir Lietuvos katalikiškųjų mokyklų sąjungos pirmininkas kun. Gintaras Vitkus, SJ.

Svečių iš toli su susirinkusiais supažindino PLC Kultūrinių renginių komiteto pirm. Bronė Nainienė.

Savo pranešimą svečias apibendrino kaip psichologinio rūpesties ir džiaugsmo del Lietuvos jaunimo auklėjimo. Žmogaus vertė šių dienų Lietuvoje dažnai sprendžiama pagal išsiviršiusiųjų požiūrius: kiek pinigų turi, kokiam name gyvena, kokių automobiliu važinėja, kaip apsigyvenęs ir kur atostogauja. Vyskupas pažymėjo, kad žmogaus vertė pasisavi- na ir jaunimas. Ypač turtingųjų šeimų vaikams mokykloje demonstruoja savo finansinį pranašumą ir puikiai prieš mažiausiu turinčius. Materialinės vertybės puoselėja TV programos bei kino filmai. Svarbiausia yra naudinga, ar ne naudinga. Tą nusprendžia pats jaunuolis, dažnai ignoruodamas kitų nuomonę. Jam norisi greitai uždirbti, greitai pralobti visais galimais būdais ir keliais. Tokios pagundos ne vieną nuveda į sunkius nusikaltimus, kurių augimą sukelia blogos TV programos bei blogi filmai. Su tokia aplinka tenka susidurti ir pasivertusiems mokytojams, kurių dar

Jaunimo auklėjimo temati-

JAV LB Kultūros tarybos ruošose „Poezijos dienos“ (05.22 d.) Jaunimo centre iš kairės: Danutė Bindokienė, Asta, Stasė Petersonienė, specialusis vakaro svečias poetas Bernardas Brazdžionis ir Nijolė Užabalienė.

stokojama mokyklose. Direktorių bei mokytojų dauguma dar yra iš sovietmečio laikų, tik mokinančių, bet nesirūpinančių auklėjimu. Katalikiškos mokyklos rūpinasi ir mokymu, ir auklėjimu. Deja, jų yra per mažai Lietuvoje. Prelegentas paminėjo Jėzuitų gimnazijas Kaune ir Vilniuje. Jose mokosi virš 1,000 mokinių. Atėję į Jėzuitų gimnaziją mokiniai ir joje pabuvę, nebepasiekia į valstybines mokyklas, nors ten lengviau mokytis.

Prie auklėjimo darbo bando prisidėti visa eilė jaunimo organizacijų. Gausiausias yra skautai ir ateitininkai. Joms labai trūksta paruoštų ar pasirodusių vadovų. Skautai Jėzuitų gimnazijoje neveikia, nes nėra kam vadovauti. Jėzuitų gimnazijoje ypač pabrėžiamas asmenybės ugdymas ir tarnavimas visuomenei, neieškant materialinio atpildo. Jaunimo organizacijoms tėvai dar yra skeptiški. Tas nepasitikėjimas yra okupacinio laikotarpio paveldas.

Klausimuose buvo iškelta tautinio auklėjimo stoka dabartinėje Lietuvos mokykloje, apgailestaujant švietimo ir mokslo ministro prof. Z. Zinkevičiaus atleidimą iš pareigų, suabejojant naujo ministro naujomis pažiomomis ir tautinį auklėjimą. Prelegentas pareiškė, jo manymu, naujasis ministras Kornelijus Plateris tęs prof. Z. Zinkevičiaus pradėtą tautinio auklėjimo akciją, o jaunimo organizacijoms būtina paruošti vadovus ir vadovus.

Jaunimo auklėjimo temati-

ka dar neranda vietos Lietuvos didžiojoje spaudoje. Tam trūksta ir šia tema rašančių.

Bronė Nainienė padėjo svečiams už pranešimą ir klausytojams už atsilankymą.

Br. Juodelis

IS ARTI IR TOLI

SUVAŽIAVIMAS KRETINGOJE

Birželio 27 d. Kretingoje organizuojamas 1936 - 1950 metų Kretingos gimnazijos mokinių ir mokytojų suvažiavimas. Po šv. Mišių katalikiškos gimnazijos patalpose vyks renginiai: mokyklos apžiūra (muziejuje surinkta daug istorinės medžiagos), prisiminimų valanda, meninė programa, bendros vaišės.

Suvažiavimą organizuoti iniciatyvos ėmėsi Algis Andrijauskas, 1944 metų Kretingos gimnazijos abiturientas, entuziastiškai paremtas kitų bendraminčių. Visokerpią talką teikia dabartinė gimnazijos vadovybė — Asta Radikienė, direktorė, Algis Slušnys, pavarėjas ir mokytojas, ir tėvai pranciškonai. Svečiams, kuriems bus reikalinga nakvynė, bus paruoštas mokyklos bendrabutis.

Organizatoriai kviečia visus užsienyje gyvenančius, 1936 - 1950 m. buvusius Kretingos gimnazijos mokytojus ir mokinius suvažiavime dalyvauti.

Bus nuostabus įvairių likimų patyrisių susitikimas. Svečių registracija birželio 27 gimnazijos patalpose prasideda 10 valandą ryte.

J.K.

S K E L B I M A I

• **Kviečiame aplankyti dail. Vaclovo Rato grafikos parodą** Lietuvių Dailės muziejuje, Lemonte, gegužės 23 - birželio 27 dienomis. Atidarymas gegužės 23 d., šeštadienį, 7 v.v.

(sk.)

• **Namams pirkti paskolos duodamas mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuosimčiais. Kreipkitės į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road. Tel. (773) 847-7747.**

(sk.)

• **Puikus kambarys, sveikata maistas, visos reikalingos paslaugos suteikiamos susirgusiam arba asmeniui, kuris negali gyventi vienas. Tel. 773-863-8980, Apolonijs.**

(sk.)

• **Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės administracija rengia pavasario gegužinę, gegužės 31 d., 12 val., sekmadienį. Kaip įprasta, įvairus maistas, baras ir laimės šulinys. Links-**

mins Kosto Ramanausko orkestras. Visi kviečiami ir laukiami.

• **Amerikos Lietuvių dainininkų draugijos parodos „Meno gija“, atidarymas birželio 6 d., 7 val. vakaro** Lietuvių Dailės muziejuje, Lemont, IL. Paroda tęsis visą vasarą, iki rugpjūčio 30 d. Visi kviečiami atsilankyti.

• **Petras ir Irena Kazlauskai, Lemont, IL, Viktoras Stepalovitch, Philadelphia, PA, Viktoras ir Jolita Sudzikis, Wheeling, IL, Rima Krutulis, Chicago, IL, visi globoja Lietuvoje našlaičius. Pratešdami globą kitiems metams, jie atsiuntė visi po \$150. Lietuvos našlaičių vardu dėkojame! „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago IL 60629.**

(sk.)

• **Šeštadieninė mokykla, Philadelphia, PA, Lietuvos našlaičių globai atsiuntė anksčiau \$500, o dabar dar pridėjo**

\$165. Iš viso jie įvairiais būdais mokykloje uždirbo, surinko \$665 Lietuvos našlaičiams padėti. Lietuvos vaikų vardu dėkojame! „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago IL 60629.

(sk.)

• **Karaliaučiaus srities lietuviškų mokyklų paramai, per Mažosios Lietuvos lietuvių draugiją Čikagoje aukoję: \$50 - Bronius Andrišūnas; Monika Lembertas; Jurgis Lukaitis. \$30 - Aldona Jesmantas; Alfons Kontvis; Sigutė Mikrut. Po \$20 - Vytautas Jonaitis; George Sved. \$10 - Stasys Valinskas. Dėkodami visiems rėmėjams, kviečiame visuomenę remti lietuvišką švietimą Maž. Lietuvoje aukas siunčiant: „Karaliaučiaus krašto lietuvių“, 1394 Middleburg Ct., Naperville, IL 60540-7011.**

(sk.)